

Návrh projektu digitalizace ve vybraném subjektu předškolního vzdělávání v Přerově

Karolína Trnkalová

Bakalářská práce
2019

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Karolína Trnkalová**
Osobní číslo: **M16083**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Návrh projektu digitalizace ve vybraném subjektu předškolního vzdělávání v Přerově**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Zpracujte systematický přehled týkající se teoretického rámce a přístupů k digitalizaci v předškolním vzdělávání.
- Podejte přehled současné právní úpravy, koncepcí a veřejné podpory předškolního vzdělávání v ČR.

II. Praktická část

- Proveďte analýzu demografického vývoje na území města v období 2011–2017 v návaznosti na kapacitní potřeby předškolního vzdělávání a strategické dokumenty Statutárního města Přerova.
- Analyzujte stav a potřeby digitalizace subjektů předškolního vzdělávání zřízených Statutárním městem Přerov
- Na základě analýzy navrhnete projekt digitalizace ve vybraném subjektu předškolního vzdělávání zřízeného Statutárním městem Přerov včetně časové, finanční a rizikové analýzy.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

HARWOOD, Debra. Crayons and Ipads: Learning and Teaching of Young Children in the Digital World. Thousand Oaks, CA: Sage. 2017, 152 s. ISBN 978-1473-915-99-2.
OPRAVILOVÁ, Eva. Předškolní pedagogika. Praha: Grada. 2016, 224 s. ISBN 978-80-247-5107-8.
PRŮCHA, Jan. Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru. 4. aktualizované vydání. Praha: Portál. 015, 270 s. ISBN 978-80-262-0872-3.
THOMAS, Amanda. Teaching Early Years: Theory and Practice. Thousand Oaks, CA: SAGE, 2017, 200 s. ISBN 978-1473-946-25-5.

Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: **14. prosince 2018**
Termín odevzdání bakalářské práce: **14. května 2019**

Ve Zlíně dne 14. prosince 2018

L.S.

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 9.5.2019

Jméno a příjmení: KAROLÍNA TRNKALOVÁ

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá rozvojem využití digitálních technologií ve výuce dětí předškolního věku z důvodu pokroku ve 21. století. Cílem práce je navrhnout projekt pro vybranou mateřskou školu na území statutárního města Přerova, který bude předpokládat zvýšení atraktivnosti mateřské školy a umožnění rozvoje digitálních kompetencí dětí před nástupem do základního vzdělávání. Analýza současných stavů byla provedena formou rozhovorů s ředitelkami mateřských škol. Hlavním výstupem je návrh projektu umožňující mateřské škole pořízení nových technologií, díky kterým se děti budou moci vzdělávat v tomto oboru a pochopit smysl moderních vymožeností.

Klíčová slova: předškolní vzdělávání, mateřská škola, projekt, digitalizace, moderní technologie, vzdělávací politika, město Přerov

ABSTRACT

The bachelor thesis is focused on development of the use of digital technologies in the education of preschool children according to the progress in the 21st century. The aim of the thesis is to propose a project for selected kindergarten in the territory of the Statutory City of Přerov, which will presuppose an increase in attractiveness of the kindergarten and enable development of digital competences of children before entering primary education. The analysis of current state was conducted in form of interviews with headmasters of kindergartens. The main output is a project proposal enabling the kindergarten to acquire new technologies, thanks to which children will be able to learn in this area and understand the meaning of modern conveniences.

Keywords: pre-school education, kindergarten, project, digitalization, modern technologies, education policy, Přerov city

Na tomto místě bych velmi chtěla poděkovat vedoucímu mé práce RNDr. Pavlu Bednářovi, Ph.D. za odborné vedení, včetně poskytnutých užitečných rad vedoucích ke zpracování bakalářské práce. Dále vedoucím pracovnícím mateřských škol za poskytnuté rozhovory a rodině, která mi byla oporou při tvorbě této bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 SOUČASNÉ POJETÍ PŘEDŠKOLNÍ PEDAGOGIKY	12
1.1 SOUČASNÝ STAV PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ.....	12
1.2 ZÁKLADNÍ POJMY.....	13
1.3 CÍLE A ZÁSADY PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ.....	14
1.4 FINANCOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ.....	16
2 VZDĚLÁVACÍ POLITIKA	18
2.1 HISTORIE VZDĚLÁVACÍ POLITIKY.....	18
2.1.1 Před rokem 1989.....	18
2.1.2 Po roce 1989.....	19
2.2 NÁSTROJE, PRINCIPY A SUBJEKTY VZDĚLÁVACÍ POLITIKY.....	19
2.3 STRATEGIE VZDĚLÁVACÍ POLITIKY DO ROKU 2020.....	20
2.4 VZDĚLÁVACÍ POLITIKA NA ÚROVNI EVROPSKÉ UNIE.....	21
2.4.1 Instituce podílející se na tvorbě vzdělávací politiky.....	22
2.4.2 Eurydice.....	23
2.5 ISCED.....	23
2.6 PŘÍKLADY PŘEDŠKOLNÍCH VZDĚLÁVACÍCH SYSTÉMŮ V EVROPĚ.....	24
2.6.1 Spolková republika Německo.....	24
2.6.2 Dánsko.....	24
3 VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY	26
3.1 ŠKOLSKÝ ZÁKON.....	26
3.2 KURIKULUM.....	27
3.3 KURIKULÁRNÍ DOKUMENTY.....	29
3.3.1 Národní program rozvoje vzdělávání v České republice.....	30
3.3.2 Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.....	30
3.3.3 Školní vzdělávací program.....	32
3.3.4 Třídní vzdělávací program.....	32
3.4 DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ.....	32
3.4.1 KidSmart Early Learning Programme.....	33
3.4.2 Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020.....	34
II PRAKTICKÁ ČÁST	36
4 DEMOGRAFICKÁ ANALÝZA STATUTÁRNÍHO MĚSTA PŘEROVA	37
4.1 OBYVATELSTVO.....	38
4.2 FINANCOVÁNÍ.....	41
4.3 PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ.....	43
4.3.1 Vývoj předškolního vzdělávání na území statutárního města Přerova.....	43
4.3.2 Děti předškolního věku.....	45
4.3.3 Přehled vybraných údajů o mateřských školách v Přerově.....	47
5 ANALÝZA MÍRY VYUŽITÍ DIGITÁLNÍCH POMŮCEK	

V MATEŘSKÝCH ŠKOLÁCH V PŘEROVĚ.....	48
5.1 IDENTIFIKACE SUBJEKTŮ	48
5.2 VYUŽÍVÁNÍ DIGITÁLNÍCH TECHNOLOGIÍ SUBJEKTY PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	48
5.3 IMPLEMENTACE VE VÝUCE	49
6 PŘEDSTAVENÍ VYBRANÉ ORGANIZACE	54
6.1 PROFIL.....	54
6.2 CÍLOVÁ SKUPINA	54
6.3 ZAMĚŘENÍ	54
6.4 NÁKLADY A VÝNOSY PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE ZA ROK 2018 (V TIS. KČ).....	55
7 NÁVRH PROJEKTU.....	56
7.1 SOUČASNÝ STAV	56
7.2 POPIS PROJEKTU	56
7.3 CÍLE PROJEKTU.....	58
7.4 FINANCOVÁNÍ	59
7.5 MONITOROVÁNÍ A EVALUACE	61
ZÁVĚR	62
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	64
SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ	66
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	69
SEZNAM OBRÁZKŮ	70
SEZNAM TABULEK.....	71
SEZNAM GRAFŮ	72
SEZNAM PŘÍLOH.....	73

ÚVOD

Tato bakalářská práce reaguje na technologický vývoj v posledních letech, který probíhá v různé míře na celém světě. Česká republika patří mezi vyspělejší země, a tudíž je využívání moderních technologií pro ni téměř nevyhnutelné. S postupem doby se snižuje hranice, kdy se dítě poprvé setkává s různými typy moderní techniky. K tomuto jevu dochází nejvíce prostřednictvím rodičů, kteří techniku využívají jako prostředek k udržení pozornosti dítěte. Jedinci před nástupem do předškolního zařízení používání této techniky již není cizí. Z uvedených důvodů je důležité, aby si děti byly schopny co nejdříve uvědomovat funkce těchto technologií, tedy to, že neslouží pouze k zábavě, ale mohou se s jejich pomocí vzdělávat.

Práce se zabývá digitalizací předškolního vzdělávání a konkrétně implementací digitálních technologií do výuky dětí předškolního věku ve vybrané mateřské škole formou návrhu projektu. Tímto dojde k rozvoji digitální gramotnosti dětí již ve věku před nástupem do základního vzdělávání, včetně rozvoje jejich kognitivních funkcí a schopností spolupráce a vzájemné komunikace. Zároveň k poskytnutí rovných podmínek všem dětem, které se s těmito technologiemi už setkali nebo těm, které k nim nemají přístup. Tyto kroky vedou k naplnění jednoho z cílů inkluzivního vzdělávání, jelikož existují jedinci, jejichž existenční poměry jsou definovány jako sociálně slabší a k technice mají omezený nebo žádný přístup.

Teoretická část práce přiblíží základní poznatky z oblasti předškolního vzdělávání na území České republiky, včetně jejich cílů či financování. Následováno vzdělávací politikou, která popíše historický a současný stav tohoto sektoru, a také obeznámí se strategií vytvořenou na našem území. Celý tento sektor vychází z pravidel stanovených Evropskou unií, jež jsou v teoretické části rovněž popsány. Nechybí ani srovnání předškolního vzdělávání s jinými členskými státy Evropské unie. Jako poslední se tato část zabývá vzdělávacím systémem na území našeho státu z legislativního pojetí a zobrazuje charakteristiky strategických dokumentů uplatňovaných v České republice.

Z praktické perspektivy se jedná především o demografickou analýzu statutárního města Přerova zahrnující analýzu obyvatel, financování a předškolního vzdělávání. Hlavním cílem je navrhnout projekt, který umožní na základě provedených rozhovorů, vybrané příspěvkové organizaci pořízení nového digitálního vybavení, které povede k rozvoji digitální gramotnosti u dětí předškolního věku.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem této práce je vytvoření návrhu projektu, jehož výstupem bude zkvalitnění a především zpřístupnění digitální gramotnosti dětí v předškolním věku ve vybraném subjektu předškolního vzdělávání ve statutárním městě Přerově. Projekt směřuje na konkrétní mateřskou školu vybranou na základě provedených rozhovorů. K rozhodnutí dojde podle srovnání současného stavu digitálního zaměření mateřských škol ve statutárním městě Přerově, a také dle projevení zájmu ze strany zástupců mateřských škol, a tedy ředitelk. Návrh projektu je uzpůsoben možnému financování z výzvy vydané Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

Cílovou skupinou v této práci jsou především děti v předškolním věku, které by se měly s digitálními technologiemi naučit správně zacházet. Z názvu práce vyplývá zaměření na všechny subjekty účastnící se na předškolním vzdělávání, nicméně z pochopitelného důvodu se bude jednat o děti, které se připravují na vstup do základního vzdělávání. Jejich možnosti na využívání těchto technologií budou zjištěny prostřednictvím analýzy provedené formou rozhovorů. Osobní rozhovory budou zajištěny s ředitelkami mateřských škol ve statutárním městě Přerově, po projevení zájmu o tuto problematiku a v případě poskytnutí zpětné vazby na žádost o uskutečnění rozhovoru. Rozhovor byl vybrán proto, že každá mateřská škola disponuje jinými technologiemi a také díky rozhovoru má každá ředitelka širší prostor k vyjádření.

Práce si klade několik dílčích cílů, konkrétně v teoretické části se bude jednat o přiblížení současného stavu předškolního vzdělávání, popis vzdělávací politiky a vzdělávání na území ČR za pomoci zdrojů uvedených v literární rešerši. Praktická část ve svém úvodu bude řešit demografickou analýzu statutárního města Přerova, analýza míry využití digitálních technologií a výstupem této práce bude samotný návrh projektu, který umožní pořízení nových digitálních technologií.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 SOUČASNÉ POJETÍ PŘEDŠKOLNÍ PEDAGOGIKY

Vzdělávání v předškolních zařízeních slouží jako podpůrná složka rodinné výchovy a podněcuje dítě k aktivním činnostem, při kterých se rozvíjí. Tento mezník jedinci ulehčí vstup do primárního a návazného celoživotního vzdělávání. Vzdělávání probíhá ve formě sponánních i řízených aktivit, při kterých by dítěti neměly být odpírány individuální potřeby na úkor jiného jedince nebo celé skupiny (Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, 2018). Motiejunaite a kol. (2014) považují kvalitní vzdělání již v raném dětství za zásadní, jelikož je cestou ke snížení budoucích veřejných výdajů v sociální oblasti. Úspěšnému celoživotnímu vzdělávání předchází položení kvalitních základů již v předškolním věku.

Evropská informační síť Eurydice uvádí, že péče o malé děti v České republice je tradiční a velmi populární záležitostí. Do roku 2013 fungovaly na našem území klasické jesle, které zřizovala velká města. Jejich provoz byl ke konci uvedeného roku ukončen, nicméně stále fungují, pouze v jiné zřizovací formě. V listopadu 2014 vznikla nová forma péče o malé děti, tzv. dětská skupina, kterou mohou navštěvovat děti od 1 roku do dosažení k zahájení povinného předškolního vzdělávání. Dětská skupina však nemá za úkol vzdělávání dětí, nýbrž poskytování péče, jelikož bývá zřizována zaměstnavateli pro jejich zaměstnance (Evropská komise, [2018]).

1.1 Současný stav předškolního vzdělávání

Zpráva Eurydice a Eurostatu (2014) rozděluje organizaci systému preprimárního vzdělávání na dvě části. Za první milník se považují zařízení pro péči o děti do 3 let, která jsou provozována podle živnostenského zákona a obecných právních předpisů. Tato zařízení spadají pod Ministerstvo průmyslu a obchodu. Průcha (2016, s. 118 – 120) uvádí významnost jeslí před rokem 1989, kdy se na území České republiky nacházelo 1 433 zařízení s kapacitou přes 60 tis. míst. V současné době se jesle nacházejí spíše vzácně, jedná se o 44 evidovaných zařízení s kapacitou 1 400 míst. Vedle jeslí existují také jiná zařízení zabývající se péčí o děti do 2 let, které jsou zakládány pod různými názvy, a proto jejich přesný počet nelze určit.

Zpráva Eurydice a Eurostatu (2014) představuje jako druhý milník systému předškolního vzdělávání mateřské školy, jejichž primárním cílem je péče o děti od 3 do 6 let a jejich vzdělávání. Tato zařízení fungují pod záštitou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Průcha (2016, s. 121 – 122) představuje předškolní vzdělávání jako roztržité, a to po změnách, které nastaly po roce 1989. Na území České republiky fungují vedle státních mateřských škol také mateřské školy soukromé a církevní. Stát, kraje, obce nebo svazky obcí mohou být zřizovateli státních mateřských škol, které jsou financovány z veřejného rozpočtu. Podle údajů statistické ročenky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále MŠMT) (© 2019) bylo na území České republiky k roku 2017/2018 celkem 5 269 mateřských škol s různými typy zřizovatelů. Celkový počet dětí umístěných v mateřských školách v České republice se podle údajů uvedených na stránkách Českého statistického úřadu (2018) rovnal číslu 362 756.

Předškolní vzdělávání na území České republiky není ze zákona povinné, s výjimkou vycházející z novely školského zákona s účinností od září 2017, v níž je stanovena povinná docházka dětem od 5 let v posledním roce před nástupem k základnímu vzdělávání (Průcha, 2016, s. 118).

1.2 Základní pojmy

Předškolní pedagogika – vědní obor zabývající se problematikou teorie a praxe výchovy a vzdělávání dětí ve věku, kdy navštěvují zařízení předškolního vzdělávání, jelikož právě v tomto věku dochází k formování charakterových vlastností jedince (Průcha, Walterová a Mareš, 2013, s. 228).

Předškolní vzdělávání – je vzděláváním na úrovni ISCED 0 (viz kapitola 2.5), zastřešuje naplnění vrozených potřeb jedinců, udává směr jejich vývoji v různých oblastech a formuje jejich předpoklady pro další vzdělávání, v posledních letech se významně snaží snižovat disparity mezi dětmi způsobené různými sociálními podmínkami (Průcha, Walterová a Mareš, 2013, s. 229).

Mateřská škola – jedná se o zařízení předškolní výchovy zastřešující všestrannou péči dětem ve věku od 3 do 6 let a funguje jako samostatná instituce (Průcha, Walterová a Mareš, 2013, s. 148).

Krebs (2015, s. 448) vyzdvihuje vzdělání jako výstup dvou vzájemně souvisejících procesů:

- výchovy – rozumí se jí proces utváření charakterových a osobnostních vlastností jednotlivce, je velmi podstatná pro zvyšování kvality života,
- vzdělávání – můžeme popsat jako proces osvojení si vědomostí a dovedností a návyků s povahou všeobecného poznávání.

Oprailová (2016, s. 13) definuje výchovu jako cílevědomé jednání. Sestává z obecného cíle, který souvisí se všemi výchovnými působeními. Je rozšířen o dílčí specifické cíle, které se mohou dělit podle věku a stupně vzdělávacího vývoje jedince, čímž rozumíme například právě předškolní vzdělávání. Dále se může dělit podle věcné orientace (např. hudební výchova) nebo podle instituce, kde se vzdělávání jedince uskutečňuje.

Podle Průchy, Marešové a Waltera (2013, s. 361 – 362) můžeme chápat vzdělání různými způsoby. Z osobnostního pojetí vyjadřuje vzdělání osvojení si dovedností a postojů, které díky tomuto procesu jedinec nabyt. Obsahové pojetí znamená vzdělání v podobě kurikula, které je prakticky aplikováno. Institucionální pojetí definuje vzdělávání jako činnost zastřešovanou vzdělávacími institucemi na různých úrovních. Ze socioekonomického hlediska vyplývá řazení jedinců dle jejich dosaženého vzdělání. Nakonec procesuální pojetí spojuje všechny předcházející v jedno a souhrnně je pojmenovává jako vzdělávací proces.

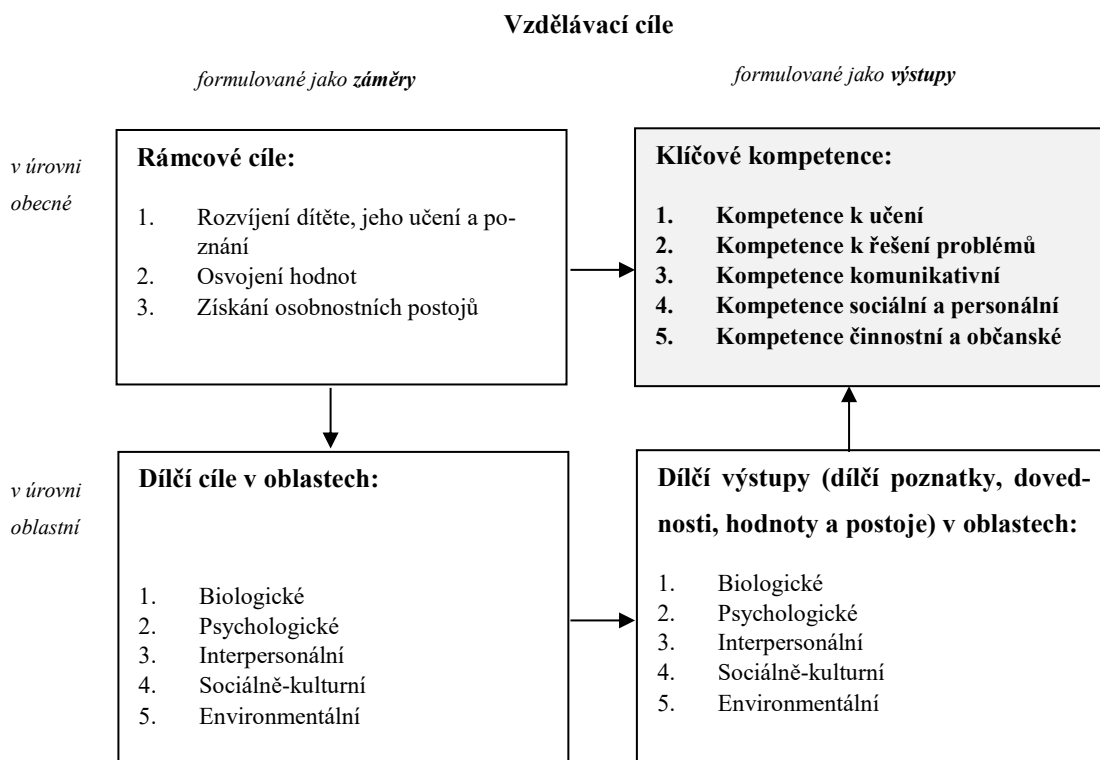
1.3 Cíle a zásady předškolního vzdělávání

V minulosti se dávala přednost potřebám a zájmům dospělé generace před potřebami a zájmy těch nejmenších. V současnosti se snaží společnost nalézt rovnováhu mezi těmito potřebami. Podle Národního programu rozvoje vzdělávání v České republice (2001, s. 14) cíle musí být vyvozeny nejen z potřeb jednotlivců, ale také společnosti.

Jedním z cílů vzdělávání je rozvoj lidské individuality, jde zejména o samostatnost jedince, jeho seberealizaci a užití jeho získaných schopností. Na tento cíl je v předškolním vzdělávání kladen největší důraz, především proto, že děti v tomto období získávají všechny aspekty pro svůj budoucí život. V těsném závěsu na žebříčku významnosti je také rovný přístup ke vzdělávání v různých typech prostředí, může se jednat například o sociální či kulturní prostředí, ale také o toleranci zdravotně znevýhodněných (Národní program rozvoje vzdělávání v České republice, 2001, s. 14)

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (2001, s. 14 – 15) dále považuje za důležité také to, aby vzdělávání na všech úrovních jistým způsobem uvedlo do povědomí jedinců události minulosti, ale také přítomnosti. Toto poznání jim usnadní začlenění do společenského procesu poznání. Neopomenutelnou ideou je utváření vztahu k životnímu prostředí a jeho ochraně ve smyslu zajištění udržitelného rozvoje společnosti.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (2018) (dále RVP PV) operuje se čtyřmi cílovými kategoriemi (viz obrázek).

Obrázek 1 Vzdělávací cíle dle RVP PV (Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, 2018; vlastní zpracování)

Na obecné úrovni se nachází rámcové cíle formulující univerzální záměry předškolního vzdělávání. Klíčové kompetence, formulované jako výstupy, jimiž se rozumí předpokládané dovednosti a schopnosti vedoucí k dalšímu rozvoji osobnosti. Oproti tomu oblastní úroveň rozlišuje dílčí cíle a dílčí výstupy. Dílčí cíle vyjadřují konkrétní záměr vybrané vzdělávací oblasti (např. biologická, environmentální), přímo pedagogovi určují, co má u dítěte podporovat. Na druhé straně dílčí výstupy jsou opět poznatky nebo dovednosti, které dítě v identických oblastech ovládá (Svobodová, 2010, s. 40).

Za zásady bývají označovány obecná pravidla a požadavky, které je zapotřebí znát při vzdělávacím procesu. Zásady jsou rozdílné pro každou oblast vzdělávání, jelikož se mění jejich cíl, obsah nebo metody, avšak dlouholetá praxe určila klíčové zásady pro výchovu a vzdělávání. Taxativním výčtem se jedná o „*zásady cílevědomosti, aktivity, přiměřenosti a individuálního přístupu, názornosti, postupnosti a soustavnosti, jednotnosti, a jako poslední je zásada důslednosti*“ (Oprailová, 2016, s. 75 – 76).

1.4 Financování vzdělávání

Nezpochybnitelně je edukace výrazně ovlivňována ekonomickým prostředím, a to především prostřednictvím peněžních výdajů na vzdělávání. Financování předškolního vzdělávání se liší ve všech vzdělávacích systémech po celé Evropě. Mnoho zemí považuje preprimární vzdělání za veřejnou službu, a tak je plně financováno z veřejných zdrojů. Některé země přenechávají výchovu dětí do 3 let na soukromém sektoru. V jiných zemích rodiče platí poplatky až do začátku primárního vzdělávání, tento systém může být dotován prostřednictvím plateb rodinám formou daňových úlev nebo přídavků (Motiejunaite a kol., 2014).

Evropská informační síť Eurydice uvádí, že vzdělávací systém České republiky je převážně financován z veřejných rozpočtů. Školská zařízení, zřizována obcemi získávají peněžní prostředky ze státního rozpočtu a z rozpočtů územních samosprávných celků. Jiným zdrojem financí mohou být účasti v mezinárodních programech nebo vlastní činnost zařízení, avšak nesmí být opomenuto, že cílem těchto zařízení není tvorba zisku. V zařízeních předškolního vzdělávání je zároveň pobírána úplata. Výši úplaty určí ředitel příslušného zařízení, přičemž *„měsíční výše úplaty nesmí přesáhnout 50 % průměrných měsíčních neinvestičních nákladů na dítě v uplynulém kalendářním roce“* (Evropská komise, [2017]).

Část čtrnáctá Školského zákona pojednává o financování škol a školských zařízení ze státního rozpočtu. V §160 je stanoveno, že finanční prostředky ze státního rozpočtu v případě splnění podmínek náleží školským zařízením na platy, odměny, přiděly do fondů, výdaje, které přímo souvisejí s rozvojem zařízení a kvalitou vzdělání, a dále také výdaje spojené s provozem školy. MŠMT zveřejňuje ve Věstníku předpisy, které určují průměrnou roční výši osobních příplatků a odměn podle zákoníku práce a roční výši ostatních neinvestičních výdajů na 1 dítě (ČESKO, 2004).

Výdaje v předškolním vzdělávání se dělí na investiční (kapitálové) a neinvestiční. Dle typu zřizovatele jsou tato zařízení financována, v případě škol zřizovaných obcemi jsou kapitálové výdaje hrazeny z obecních rozpočtů, oproti tomu soukromé, popř. církevní školy jsou financovány ze zdrojů jejich soukromých či církevních zřizovatelů. Neinvestiční výdaje se dále rozlišují na výdaje provozní a výdaje jako přímé náklady na vzdělávání. Veřejným zařízením předškolního vzdělávání hradí provozní výdaje jejich zřizovatel, tedy obec, oproti tomu těm soukromým či církevním školám připadají prostředky z rozpočtu MŠMT. Přímé náklady na vzdělávání, které tvoří v případě předškolního vzdělávání hlavně platy, jejich náhrady a odvody a dále pak další výdaje, které nějakým způsobem korespondují s dalším

vzděláváním (další vzdělávání pedagogických pracovníků, pomůcky, činnost související s rozvojem školy a zkvalitněním vzdělávání) jsou hrazeny výlučně ze státního rozpočtu, konkrétně z rozpočtu kapitoly MŠMT (Evropská komise, [2017]).

Dle rozpočtu kapitoly MŠMT na rok 2018 (© 2019) byly plánované výdaje na regionální školství (sestavující z předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání upraveného školským zákonem) ve výši téměř 120 mld. Kč, přičemž částka nezahrnuje projekty spolufinancované z rozpočtu EU. Při srovnání s výdaji ze schváleného rozpočtu z roku 2017 je částka na rok 2018 vyšší téměř o 17 mld. Kč, z toho necelých 12 mld. Kč tvoří nárůst mzdových prostředků.

2 VZDĚLÁVACÍ POLITIKA

Průcha, Walterová a Mareš (2013, s. 365) definují vzdělávací politiku jako „*vědní obor zabývající se společenskými vlivy na vzdělání, tj. principy, prioritami a metodami rozhodování o vzdělání. Zkoumá strategické cíle vzdělávání, legislativu, způsoby financování a projektování kurikula, evaluaci a způsob kontroly.*“

Vzdělávací politika je sama o sobě nejlivnější oblastí ekonomického růstu. Vzdělání se vyznačuje množstvím benefitů podporujících blahobyt státu. Člověk má snazší podmínky pro nalezení práce. Při kvalitním zaměstnání má výrazně hodnotnější a spokojenější život. Se vzděláním dále souvisí větší bezpečnost území, snižuje se potenciální riziko sociálních problémů a velkým pozitivem jsou jistě nižší náklady státu na podporu sociálně slabší skupiny obyvatelstva (Brdek a Vychová, 2004, s. 13).

Svobodová (2010, s. 14) vykládá vzdělávací politiku jako principy, priority a metody rozhodování, které ovlivňují vzdělávání. Neopomíná, že vzdělávací politika je velmi otevřené téma, jelikož sestává ze strategických dokumentů rozvoje vzdělávání, legislativního rámce a zahrnuje také financování, formování cílů a obsahu vzdělávání a následnou kontrolu nad těmito činnostmi.

2.1 Historie vzdělávací politiky

2.1.1 Před rokem 1989

Naše vzdělávací politika se velmi výrazně diferencovala od systému vyspělejších zemí, a to hned v několika oblastech. Vzdělávací systém byl výlučně v rukou státu a působil jako monopol. Jednotnost celého systému ukládala přísné hranice právům občanů na volbu vzdělání. Základní vzdělávání sestávalo výhradně z jednoho učebního oboru a nemělo ucelenou úpravu pro délku povinné školní docházky. Docházelo tak k problémům v zajištění návaznosti k soustavě středoškolského vzdělávání a rovněž při uplatňování na trhu práce. Středoškolské vzdělávání se vyznačovalo institucionální nejednotností, která neulehčovala podmínky pro následné uplatnění v zaměstnání. Unifikace byla charakteristická pro vysoké školy, vzdělávací potřeby. Dovednosti a schopnosti jedince nebyly brány v potaz. Za velké mínus by se dalo považovat vytěsnění vědecko-výzkumných funkcí z vysokých škol na specializované instituce. Celý školský systém se příliš nevěnoval ani výuce jazyků, či zvyšování počítačové gramotnosti (Krebs, 2015, s. 464 – 465).

2.1.2 Po roce 1989

Nejvýznamnější změnou po roce 1989 bylo odstranění monopolu státu, docházelo ke zřizování množství nestátních subjektů, privátních a církevních škol. Tímto se uskutečnilo to, co bylo před rokem 1989 nemožné. Došlo k odstranění unifikace vzdělávacího systému, a rovněž přiznání autonomie školám. Participativní vzdělávání se stalo zájmem nejen občanů, ale také nestátních subjektů a státu. Po roce 1989 nastal významný rozkvět nestátních škol, což přispělo k rozmanitosti vzdělávací nabídky. Následující změnou může být snaha o zajištění spravedlivých možností ke vzdělávání a kvalita vzdělávacích efektů. To se považovalo za klíčové a navzájem propojené cíle budoucí vzdělávací politiky. Významné zařazení do vzdělávacího systému zajišťuje kvalitní vstup do vzdělávání zprostředkováván již od mateřské školy. Důraz je kladen také na rovné příležitosti ke vzdělání odstraněním negramotnosti a poskytnutím možnosti vzdělávání osobám, jejichž přístup k němu je omezen (sociálně kulturní znevýhodnění). Poslední změna se týká financování a účinnosti využití finančních zdrojů, jelikož vzdělávání je financováno výhradně z veřejných zdrojů. Financování je zaměřeno na kvantitu, a tedy probíhá na základě počtu žáků/studentů. Existují jisté spekulace o školném na vysokých školách, včetně kladných a záporných argumentů. Zavedením školného by docházelo ke zvýšení finančních prostředků pro zkvalitnění dovedností pedagogů, potřebné vybavení škol atp. Za další kladný argument se dá považovat to, že by na školách studovali opravdu a pouze ti, kteří mají o studium daného oboru zájem. Oproti tomu by zavedení školného mohlo být v rozporu s rovným přístupem ke vzdělání pro všechny, protože i kdyby došlo k zavedení studentských půjček pro sociálně slabé, pořád je to do jisté míry znevýhodnění. Není snadné nastavit podmínky tak, aby byli schopni i po ukončení studia své závazky splácet (Krebs, 2015, s. 466 – 473).

2.2 Nástroje, principy a subjekty vzdělávací politiky

Vzdělávací politika úzce souvisí s každou úrovní vzdělávání, včetně toho předškolního. Proto se preprimární vzdělávání řídí nástroji a principy, které obsahuje vzdělávací politika jako celek.

Brdek a Vychová (2004, s. 18 – 20) popisují sedm hlavních nástrojů vzdělávací politiky uplatňovaných také v předškolním vzdělávání. Patří mezi ně **plánování**, a to stanovením klíčových cílů a možných způsobů jejich naplnění, dále **legislativa**, která vzdělávání reguluje pomocí ústavy, zákonů, vyhlášek nebo směrnic. **Financování** je stejně důležitým prvkem, jelikož školství čerpá převážně z veřejných rozpočtů. **Kurikulární politika** obsahuje

všechny kroky prováděné při tvorbě kurikula (viz kapitola 3), **evaluace** jako hodnocení faktorů v celém systému předškolního vzdělávání, včetně jejich efektivity, či docílených výsledků. Za další nástroj fungování se dá považovat **monitorování**, jakožto vyhodnocení celého vzdělávacího systému s výstupy ve statistických údajích či monitorovacích zprávách. Posledním, extrémním nástrojem je **vzdělávací reforma**, prostřednictvím které dochází ke změnám ve vzdělávacím systému a může se týkat kterékoli oblasti.

Vzdělávací politika stanovuje určité principy, kterými by se měl řídit celý vzdělávací systém. Každá úroveň systému přizpůsobuje principy svým podmínkám, v předškolním vzdělávání se jedná o **princip rovnosti příležitosti ke vzdělání**, jakožto záruka poskytnutí stejných možností ke vzdělání všem dětem, dále **princip celoživotního vzdělávání**, kdy předškolní vzdělávání je chápáno jako stavební kámen. Široce uplatňovaný je **princip individualizace a diferenciac**e, kdy je důležitý individuální přístup dle schopností dítěte a různorodost ve využívání vzdělávacích potřeb. Poslední je **princip internacionalizace**, který má přiblížit význam vzdělávání mezinárodní úrovni (Brdek a Vychová, 2004, s. 23 – 24).

Nejvýznamnějšími aktéry, podílejícími se na vzdělávací politice, včetně předškolního vzdělávání jsou podle Brdka a Vychové (2004, s. 20 – 22)

- zvolení politici – jedná se o ústavní činitele, ale také funkcionáře na úrovni obce, kteří mají určité schvalovací pravomoci,
- školská administrativa – státní úředníci ve školství, vedení školní inspekce nebo ředitelé škol, tedy osoby zodpovědné za fungování vzdělávacího systému,
- učitelé a jejich organizace – učitelé se sdružují do organizací, které mohou mít větší vliv než jedinec a tudíž se mohou pokoušet o prosazení změn ve vzdělávacím systému,
- rodiče a jejich asociace – nemají významný vliv na vzdělávací politiku jako celek, jejich zájmem je spíše konkrétní jedinec,
- církve.

2.3 Strategie vzdělávací politiky do roku 2020

Strategie vzdělávací politiky do roku 2020 ([2014]) je zpracována jako obecný základ pro tvorbu vzdělávací politiky na území České republiky. Je ve své podstatě aktualizujícím dokumentem Národního programu rozvoje vzdělávání v České republice, jehož platnost ne-

byla žádným způsobem ohraničena. Určuje priority dalšího rozvoje s přihlédnutím k technologickému a ekonomickému vývoji. Koncept dokumentu se odráží od strategického rámce zpracovaného Evropskou komisí „ET 2020,“ kdy má docházet ke snížení podílu osob bez středoškolského vzdělávání a současně k navýšení počtu vysokoškolských absolventů. Strategie určuje tři nejaktuálnější průřezové priority této dekády, a to snižování disparit ve vzdělávání, podpora kvalitní výuky a připravenosti učitelů a v poslední řadě efektivní řízení celého vzdělávacího systému.

2.4 Vzdělávací politika na úrovni Evropské unie

Z historického hlediska význam vzdělávací politiky postupně rostl. První zmínky o vzdělávání se vyskytly už v Římské smlouvě z roku 1957, konkrétně ve článku 128, který ukládal Evropskému hospodářskému společenství povinnost formulovat a uskutečňovat politiku odborné přípravy. O výraznějších změnách, týkajících se vzdělávání, můžeme mluvit až od roku 1976. Společenství v tomto roce čítalo devět členských zemí, jejichž ministři školství přijali akční program ve vzdělávání, který upozorňoval na priority a nedostatky v oblasti vzdělávání. Také považovali za významné, aby země mezi sebou uznávaly dosaženou úroveň vzdělání, což by vedlo k podpoře svobodného výběru studia, volného pohybu služeb a pracovních sil. To předcházelo přijetí prvních právních úprav v podobě směrnic. Největšího významu vzdělávání nabylo až s příchodem Maastrichtské smlouvy, která rozšířila působení Evropského společenství a poskytla právní základ pro tuto oblast. Amsterodamská smlouva, platná od roku 1999, vymezuje školství jako samostatnou činnost členských států, které mají vlastní odpovědnost (Brdek, Vychová, 2004, s. 25 – 28).

Předškolní vzdělávání považuje Evropská komise za období, kdy dochází k nejvýznamnějšímu utváření lidského charakteru a zároveň je základem pro návazné vzdělávání. Na úrovni Evropské unie funguje program tzv. Early childhood education and care (dále ECEC), neboli péče a vzdělání v raném dětství, které zahrnuje děti od narození až do povinného věku pro vstup do základní školy. Věřící, že kvalitní péče a vzdělávání již v raném dětství může položit dobré základy pro úspěšný život v oblasti vzdělání, blahobytu, zaměstnání a sociálního začlenění (Evropská komise [2019a]).

Motiejunaite a kol. (2014) řadí mezi hlavní problémy ECEC kvalitu vzdělávání a přístup k němu. Upozorňují, že tyto dva problémy je nutné řešit současně, protože kvalitní vzdělání bez dostatečné kapacity je stejně nepřijatelné, jako dostatek míst bez kvalitního vzdělávání.

Tyto cíle lze naplnit zajištěním kvalifikované pracovní síly, zlepšováním výuky prostřednictvím vzdělávacích směrnic a postupným vyhodnocováním implementace těchto kroků.

Evropská komise ([2019a]) přijala návrh na doporučení Evropské Rady o vysoce kvalitních systémech vzdělávání a péče v raném dětství, který si klade za cíl umožnit členským státům zkvalitnit přístup ke vzdělávání již v předškolním věku. Tento návrh určil pět klíčových prvků kvalitního rámce, dle kterých dochází k reformám v mnoha zemích a také k rozšíření nabídky předškolního vzdělávání. Jedná se o zkvalitnění přístupu v preprimárním vzdělávání, další vzdělávání pracovníků a optimalizaci pracovních podmínek, definování vhodných učebních plánů, financování předškolního vzdělávání a jako poslední evaluaci a monitorování.

Evropská unie se výrazně participuje na tvorbě a fungování vzdělávací politiky, i přes to, že její podněty nejsou pro státy závazné. Státům jsou ponechány veškeré pravomoci spojené s výkonem v této oblasti (Brdek a Vychová, 2004, s. 25). Vzdělávací politika Evropské unie je zaměřena pouze na podporu činností uvnitř státu a na pomoc při vypořádávání se se společenskými problémy, jako je stárnutí společnosti nebo technologický vývoj. Z tohoto důvodu vznikl Strategický rámec pro evropskou spolupráci v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (dále ET 2020), který je založen na přístupu celoživotního vzdělávání. Nejvýznamnějším milníkem předškolního vzdělávání dle ET 2020 je dosažení nejméně 95% podílu dětí na vzdělávání v raném dětství do konce programového období. Tento milník byl v současnosti globálně dosažen, nicméně v zemích, regionech a jednotlivých oblastech stále existují značné disparity (Evropská komise, [2019b]).

2.4.1 Instituce podílející se na tvorbě vzdělávací politiky

Brdek a Vychová (2004, s. 29 – 30) zmiňují nejdůležitější instituce, podílející se na utváření vzdělávací politiky. Jedná se o Evropskou radu, která ovlivňuje vývoj zejména přijímáním politických rozhodnutí, které se týkají Společenství. Další institucí může být také Rada EU. Otázky, zabývající se všeobecným vzděláváním a kariérní přípravou, projednává Rada ministrů, složená z ministrů práce a sociálních věcí. Na úrovni Evropské unie se dá hovořit také o agenturách fungujících po boku evropských institucí. Jednou z nich je Evropské centrum pro rozvoj odborného školství (CEDEFOP), které slouží jako poradenský ústav. Mezi další můžeme řadit Evropský univerzitní institut a informační síť Eurydice. NARIC je zkratkou pro Národní informační střediska pro uznávání akademického vzdělávání, která se nachází ve všech členských zemích.

2.4.2 Eurydice

Zpracováním a šířením informací o vzdělávacích systémech, jejich struktuře a organizaci na všech úrovních se zabývá Eurydice, která je evropskou informační sítí. Shromažďuje data o vzdělávací politice v 38 zemích Evropy. Síť Eurydice podporuje a usnadňuje evropskou spolupráci v oblasti celoživotního vzdělávání, a za tímto účelem byla vytvořena Evropskou komisí a členskými státy. Můžeme tam nalézt detailní popisy evropských systémů vzdělávání jednotlivých zemí, a také statistické údaje a ukazatele (Evropská komise, [2019c]).

2.5 ISCED

„*ISCED = International Standard Classification of Education (Mezinárodní norma pro klasifikaci vzdělávání)*“ (Průcha, Walterová a Mareš, 2013, s. 115).

Klasifikaci vzdělávání ISCED schválila Generální konference UNESCO v roce 1997 za účelem vytváření mezinárodních statistik vzdělávání různých zemí (Průcha, Walterová a Mareš, 2013, s. 124). K transformaci na úrovni České republiky došlo s účinností od 1. 1. 2014 sdělením Českého statistického úřadu (2016), který dělí vzdělávací systém na následující úrovně:

- ISCED 0 – nižší, než primární vzdělání, jedná se o programy rozvoje v raném dětství, kdy se jedinec připravuje na vstup do školy
- ISCED 1 – primární vzdělávání, které poskytuje základní literární a numerickou gramotnost, v ČR odpovídá 1. – 5. ročníku základní školy
- ISCED 2 – nižší sekundární vzdělávání, rozvíjí dosavadní získané schopnosti a má být základem pro lidský rozvoj a celoživotní učení, v ČR odpovídá 6. – 9. stupni základní školy, popř. nižším ročníkům gymnázií
- ISCED 3 – vyšší sekundární vzdělávání, vede k ukončení sekundárního vzdělávání a poskytuje základní dovednosti pro výkon práce, programy na této úrovni jsou specializovanější, v ČR čtyřletá gymnázia, vyšší ročníky gymnázií, střední odborné školy a učiliště
- ISCED 4 – postsekundární vzdělávání nezahrnuté do terciárního, není tak složité, zabývá se obohacováním jedince o znalosti a dovednosti, může se jednat o zvýšení kvalifikace nebo pomaturitní studium

- Terciární vzdělávání – skládá se z úrovní ISCED 5 – 8, zahrnuje akademické, ale také další profesní vzdělávání, pod ISCED 5 si můžeme představit bakalářské programy, ISCED 8 reprezentuje doktorská úroveň a slouží k vědecké kvalifikace

2.6 Příklady předškolních vzdělávacích systémů v Evropě

2.6.1 Spolková republika Německo

Práva na vzdělání jsou zakotvena v ústavách jednotlivých spolkových zemí. V některých oblastech se tyto ústavy shodují, ať se jedná o délku školní docházky nebo označování vzdělávacích subjektů, neboť je jim nadřazena spolková ústava, která tato oblasti vymezuje. Obsah vzdělávání je sestavován na úrovni jednotlivých zemí. Financování je rozděleno mezi stát a obce. Obcím případnou věcné náklady, stát je odpovědný za úhradu osobní výlohy a příspěvky na úpravu budov (Brdek, Vychová, 2004, s. 100 – 102). Stálá konference ministrů školství, složená z ministrů školství jednotlivých spolkových republik, řídí vzdělávací politiku na celostátní úrovni právě prostřednictvím jednotlivých ministrů (Průcha, 2017b, s. 128).

Ve spolkové republice Německo existuje více variant na umístění dítěte předškolního věku. Děti mohou být umístěny ve státních školkách, které jsou bezplatné, připlatit musí rodiče v případě zájmu o církevní, nebo soukromé školky (Potměšil, 2018, s. 49). Průcha (2017b, s. 129) udává následující instituce jako zastřešující organizace pro předškolní vzdělávání v současné době:

- jesle – pro děti do 3 let, jesle fungují jako samostatné instituce, nebo skupiny v domácím prostředí,
- mateřská škola – určená pro děti od 3 let, s ukončením při zahájení povinné školní docházky v 6 letech,
- školní mateřské školy – zřízeny pro děti věku 6 let, které nejsou připravené na vstup do primárního vzdělávání.

2.6.2 Dánsko

K povýšení životní úrovně obyvatelstva vede především vzdělání. Dle ústavy mají děti vzdělávací povinnost, v délce trvání 10 let. Zajímavostí je však to, že není dáno, jakým způsobem má být splněna (Brdek a Vychová, 2004, s. 57 -59). Zastřešující organizací pro vzdělávání je Ministerstvo školství, které určuje národní kurikulum, ale další odpovědnost je delegována

na komunitní rady v okresech či městech. Tyto územní jednotky rozhodují o přerozdělení financí či zřizování škol. Veřejné školy jsou financovány ze státního rozpočtu, ale také soukromé instituce mají nárok na státní dotace pro pokrytí některých svých nákladů (Průcha, 2017b, s. 49).

Děti předškolního věku mohou být vzdělávány mnoha rozdílnými způsoby. Domov, jesle, mateřské školy nebo předškolní třídy, to vše může být vzdělávacím prostředím dětí do 7 let. Předškolní vzdělávání je v posledních letech doporučováno a nepsanou formou chápáno jako povinné, i přes to, že povinné není. Malou výjimku předškolních zařízení tvoří předškolní třídy, které jsou zřizovány při základních školách za účelem kvalitnější připravenosti dětí (Brdek, Vychová, 2004, s. 59). Rok 2009 přinesl pro všechny děti minimálně jednoletou povinnost vzdělání v předškolních třídách (Průcha, 2017b, s. 50).

3 VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY

MŠMT je zastřešujícím orgánem vzdělávací soustavy v České republice. V jeho kompetenci jsou všechny činnosti související s fungováním celého systému vzdělávání. Ministerstvo určuje, jak má celá vzdělávací soustava vypadat a jakým způsobem by měla fungovat. Další pravomocí je ratifikace kurikula národního vzdělávání. Zřizuje školská zařízení a také zařízení, kde se mohou i pedagogičtí pracovníci rozvíjet. U zřizovatelské činnosti nesmí být opomenuto také Ministerstvo obrany, které zastřešuje fungování vojenských škol, a dále i Ministerstvo vnitra, jenž má na starost školy policejního zaměření (Krebs, 2015, s. 477).

Krebs (2015, s. 477 – 478) dále uvádí, že MŠMT je navrhovatelem podkladů při zpracování rozpočtu pro financování škol. Tyto podklady se netýkají pouze provozu škol, nýbrž také mezd pracovníků nebo poskytování dotací a grantů. Přerozdělování financí vychází z normativů, které určují výši neinvestičních výdajů na žáka, jsou stanoveny dle oboru a vzdělávací úrovně.

3.1 Školský zákon

Školský zákon v §3 popisuje systém kurikulárních dokumentů. Prvotním dokumentem vydaným MŠMT je Národní program rozvoje vzdělávání v České republice, který dále rozpracovává cíle představené v tomto zákoně a určuje prostředky k jejich naplnění. Národní program rozvoje vzdělávání v České republice je považován za zastřešující vzdělávací program, od kterého se dále odvíjí dílčí rámcové a školní vzdělávací programy jednotlivých školských zařízení. Ty pak mohou měnit podobu i strukturu tak, aby nebyla v rozporu s nadřazeným dokumentem. Školní vzdělávací program vydává vedení školského zařízení, zosobněné ředitelem školy. Oba tyto dokumenty musí být veřejně přístupné, školní vzdělávací programy pouze v místě působení příslušného subjektu (ČESKO, 2004).

Primárním cílem předškolního vzdělávání dle §33 školského zákona je rozvoj osobnosti jedince v předškolním věku. Je nutné, aby si dítě v průběhu předškolního vzdělávání osvojilo základní pravidla chování i lidské hodnoty. Zákon považuje předškolní vzdělávání za důležitý článek pro zajištění dalšího vzdělávání (ČESKO, 2004).

Školský zákon v §34 reflektuje, jak vypadá celková organizace předškolního vzdělávání, týkající se dětí ve věku zpravidla od 3 do 6 let. Výjimku tvoří děti od 2 let, které však v současné době nemají na vzdělávání právní nárok. U mateřských škol zřizovaných obcemi mají přednostní právo na přijetí ty děti, které ke škole místně přísluší. Novelizace zákona z roku

2017 přinesla pro preprimární vzdělávání významnou změnu. Povinné předškolní vzdělávání se týká dětí, které dosáhly věku 5 let do 31. 8. daného kalendářního roku, jsou občany České republiky a tráví na tomto území déle než 90 dnů (včetně občanů jiného členského státu EU, kteří se zdržují na území ČR déle než 90 dnů). Zákonný zástupce má povinnost přihlásit dítě k povinnému předškolnímu vzdělávání, v tom roce, kdy mu na něj vznikne právní nárok. Povinné předškolní vzdělávání má podobu pravidelné denní účasti dítěte v pracovní dny, případně ve formě individuálního vzdělávání (ČESKO, 2004).

3.2 Kurikulum

Pojem kurikulum se do pedagogické terminologie začlenil až po transformaci vzdělávacího systému po roce 1989. Definice kurikula v českém jazyce není přímo vymezena, zastává se spíše širší pojetí toho výrazu. Thomas a McInnes (2018, s. 10) upozorňují na zaměňování termínu „pedagogika“ s „kurikulem.“ Zjednodušeně pedagogika je samostatný proces učení a vzdělávání a zahrnuje systémy, které jsou k tomuto procesu vhodné. Oproti tomu kurikulum je v podstatě rámec, nebo tzv. průvodce, který by měl být prakticky využit a implementován. Průcha, Walterová a Mareš (2013, s. 137) rozlišují 3 základní významy pojmu kurikulum:

- *„Vzdělávací program, projekt, plán.*
- *Průběh studia a jeho obsah.*
- *Obsah veškeré zkušenosti, kterou žáci získávají ve škole a v činnostech ke škole se vztahujících, její plánování a hodnocení.“*

Průcha (2017a, s. 244 – 246) vyjadřuje kurikulum jako obsah vzdělávání zahrnující nejen poznatky, kterými má být dítě do svého života obohaceno, ale také dovednosti, přístupy a zájmy formující jeho osobnost. Rozlišuje pět forem existence obsahu vzdělávání v určitém vertikálním sledu. Šmelová a Prášilová (2018, s. 68) tabulku obohacuje o konkrétní příklady prvních dvou forem. Koncepční formou se rozumí Národní program rozvoje vzdělávání nebo Strategie vzdělávací politiky do roku 2020. Projektovou formou jsou všechny rámcové a školní vzdělávací programy.

Tabulka 1 Formy existence obsahu vzdělávání (Průcha, 2017a, s. 246; vlastní zpracování)

	Formy	Produkty
(A)	Koncepční forma (koncepce, vize, plány aj. toho, co má být ve školách obsahem vzdělávání)	dokumenty školské politiky, formulace národních priorit vzdělávání, koncepce různých zájmových skupin
(B)	Projektová forma (konkrétně plánované projekty obsahu vzdělávání)	vzdělávací programy, učební plány a osnovy, učebnice, standardy vzdělávání
(C)	Realizační forma (obsah vzdělávání prezentovaný subjektům edukace)	konkrétní akty realizace učiva učiteli či výukovými médii
(D)	Rezultátová forma (obsah vzdělání, který subjekty edukace vnímají)	vzdělávací výsledky („osvojené učivo“)
(E)	Efektová forma (obsah vzdělávání fungující na straně subjektů edukace)	efekty obsahu vzdělávání v profesní kariéře lidí, jejich politických aj. postojích

Kurikulum může být chápáno jako souhrn předpokládaných hodnot, které by dítěti měly být známy z již absolvovaného vzdělávání. Pojednává o specifických cílech vzdělávání, obsahu vzdělávání, indikátorech pro hodnocení výsledku a udává, jak má vzdělávání vypadat. Všechny znalosti uvedené v kurikulu jsou předávány nezávisle na množství dětí nebo místě, a to formou organizovaného učení. Jedná se o dlouhodobý poznávací proces, při němž si dítě osvojuje způsob získávání vědomostí a poznatků. Kurikulum předškolního vzdělávání se tvoří s přihlédnutím k několika aspektům. Nediskutabilně k nim patří základní rozvojové potřeby, sociální a kulturně historické podmínky, dále přidruženost mateřské školy k jiné výchovné instituci (rodina, základní škola) a jako poslední konkrétní potřeby dítěte vzhledem k rozdílu věku. Jeho cílem je podpora samostatného rozvoje a vyrovnání vzdělávacích šancí jednotlivců (Opravilová, 2016, s. 70 – 72).

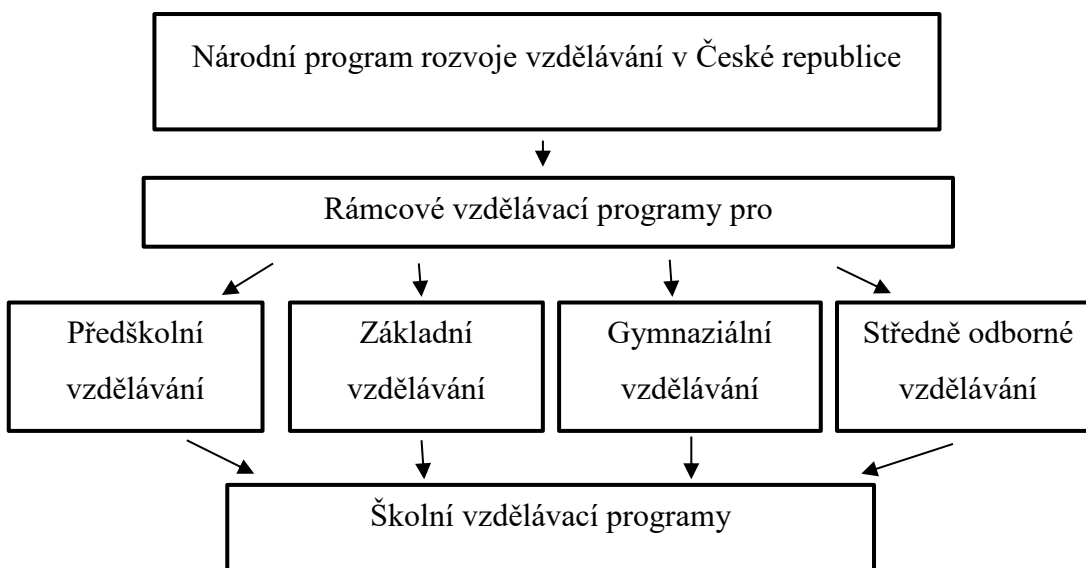
Šmelová a Prášilová (2018, s. 67) uvádí, že v rovině schopností dětí se učit, rozlišujeme podle koncepce IEA (Mezinárodní asociace pro hodnocení vzdělávacích výsledků) tři formy kurikula. Zamýšleným kurikulem se rozumí to, co obsahují kurikulární dokumenty. Další, tedy realizované kurikulum zahrnuje uskutečnění obsahu daných kurikulárních dokumentů. Dosažené kurikulum pak zobrazuje to, co si cílová skupina skutečně osvojila. Tato forma

se odvíjí od dvou předchozích, ale také od specifík osobnosti dítěte včetně prostředí, ve kterém se nachází (rodina, komunita apod.).

McLachlan, Fleer a Edwards (2013, s. 10) uvádí čtyři klíčové body, dle kterých by se mělo řídit sestavení každého kurikulárního dokumentu. Jako první nesmí být opomenuty cíle, kterých má být v rámci kurikula dosaženo, jaké jsou očekávané výstupy implementování do výuky. Obsah a předmět kurikula, neboli co v něm bude a má být obsaženo, a co je naopak vyloučeno. Podstatné jsou také metody a přístupy, které budou použity k dosažení cílů. Posledním bodem je nezbytná evaluace a posouzení.

3.3 Kurikulární dokumenty

S účinností školského zákona č. 561/2004 Sb., přivedla kurikulární reforma od 1. 1. 2015 na úrovni českého školství dvoustupňové kurikulum. Za první stupeň je považována státní úroveň a na této hladině vznikly vedle Bílé knihy také rámcové vzdělávací programy, zabývající se jednotlivými oblastmi vzdělávání. Nižší, tedy druhý stupeň je reprezentován školními vzdělávacími programy, jež jsou tvořeny v jednotlivých vzdělávacích zařízeních. V případě předškolního vzdělávání mohou školy pracovat ještě s třídním vzdělávacím programem (Šmelová a Prášilová, 2018, s. 70). Maňák, Janík a Švec (2008, s. 34) zdůrazňují, že Národní program rozvoje vzdělávání v České republice klade důraz na změnu cílů a obsahu vzdělávání a je primárním dokumentem pro tvorbu rámcových a školních vzdělávacích programů.

Obrázek 2 Systém dvoustupňového kurikula (Maňák, Janík a Švec, 2008, s. 34; vlastní zpracování)

3.3.1 Národní program rozvoje vzdělávání v České republice

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (dále Bílá kniha) vznikl na základě usnesení vlády České republiky a je pojat jako „*systémový projekt, formulující myšlenková východiska, obecné záměry a rozvojové programy, které mají být směrodatné pro vývoj vzdělávací soustavy ve střednědobém horizontu*“ (Národní program rozvoje vzdělávání v České republice, 2001, s. 7). Bílá kniha je dokument stanovující cíle, směry a orientační ukazatele pro rozvoj vzdělávací soustavy v celém školském systému České republiky. Inspirací při tvorbě byly jak národní tradice, tak i světové trendy. (Maňák, Janík a Švec, 2008, s. 33).

Program rozebírá rozličné oblasti vzdělávací soustavy (sociální, kulturní, politickou nebo hospodářskou) a dále pojednává o problematice kurikulární politiky, jakožto o stanovení cílů a obsahu vzdělávání (Maňák, Janík a Švec, 2008, s. 33). Dokument vyzdvihuje, že „*vzdělávání se nevztahuje jen k vědě a poznávání, tedy k rozvíjení rozumových schopností, ale i k osvojení si sociálních a dalších dovedností, duchovních, morálních a estetických hodnot a žádoucích vztahů k ostatním lidem i ke společnosti jako celku, v neposlední řadě pak ke schopnosti uplatnit se v měnících se podmínkách zaměstnanosti a tím i na trhu práce*“ (Národní program rozvoje vzdělávání v České republice, 2001, s. 14).

Průcha a Kořátková (2013, s. 76 – 77) uvádí, že Bílá kniha dala podobu podstatným cílům, odvíjejících se od potřeb jedince a společnosti, pro vzdělávací systém na území České republiky a zároveň definují funkce, na které by se měla vzdělávací soustava soustředit. Některé z nich jsou postaveny na výchovně vzdělávacích principech, nejvíce se hovoří o rozvoji osobnosti jedince, osvojení si znalostí kultury společnosti a jejího historického vývoje, podpora soudržnosti, posilování demokracie a nepochybně také zvýšení šancí a příležitostných uplatnění ve společnosti.

3.3.2 Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Svobodová (2010, s. 22) ve zkratce popisuje období po roce 1989, do vzniku prvního rámcového vzdělávacího programu v roce 2004. V tomto neurčitém období existovala rozporuplná kurikula jednotlivých předškolních vzdělávacích subjektů, kdy některé byly propracované do hloubky, a u jiných byla zřejmá absence plánování. Postupně docházelo k navyšování disparit mezi jednotlivými zařízeními, a tak bylo nutné uvést v platnost dokument, který by dokázala navést předškolní vzdělávání správným směrem, ovšem s dostatečnou autonomií pedagogů pro jejich tvůrčí činnost.

RVP PV vznikl v roce 2004 a je průběžně aktualizován (poslední úprava s účinností od 1. 1. 2018) a vychází z Bílé knihy. Předškolní vzdělávání má za úkol „*rozvíjet osobnost dítěte, podporovat jeho tělesný rozvoj a zdraví, jeho osobní spokojenost a pohodu, napomáhat mu v chápání okolního světa a motivovat je k dalšímu poznávání a učení, stejně tak i učit dítě žít ve společnosti ostatních a přibližovat mu normy a hodnoty společností uznávané*“ (Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, 2018).

Oprailová (2016, s. 71 – 72) definuje RVP PV jako plán, do jehož obsahu jsou promítnuty individuální požadavky na předškolní vzdělávání. Podkladem k obsahu byly reálné potřeby dětí, odlišnosti osobnostních vlastností, věkové rozdíly a podmínky pro vzdělávání, které mohou nabízet mateřské školy. Podle Průchy a Kořátkové (2013, s. 77 – 79) RVP PV konkretizuje cíle a klíčové kompetence. Ve své podstatě se jedná o vzdělávací obsah s pěti vzdělávacími oblastmi, vymezujícími podmínky předškolního vzdělávání. Zabývá se hodnocením dětí, dále pak zásadami pro zpracování školního vzdělávacího programu, uvádí výčet povinností předškolního pedagoga.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (2018) realizuje předškolní vzdělávání v pěti vzdělávacích oblastech:

- biologické (dítě a jeho tělo) – fyziologický vývoj dítěte, včetně podpory pohybových vlastností a svalové kultury jedince, zároveň zlepšení manipulačních dovedností,
- psychologické (dítě a jeho psychika) – udržení duševní pohody a rozvoj jazykových schopností, utváření poznávacích procesů či zdravého pojetí sama sebe,
- interpersonální (dítě a ten druhý) – utváření vztahů k lidem okolo dítěte, kladení důrazu na posílení vzájemné komunikace,
- sociálně-kulturní (dítě a společnost) – začlenění jedince do společnosti a jejich pravidel, aby byl schopen soužití s ostatními lidmi a zároveň měl přehled o materiálních, kulturních či duchovních hodnotách,
- environmentální (dítě a svět) – tato oblast dává dítěti znát to, co se děje kolem něj, poukazuje na vliv člověka na životní prostředí a vede jedince k odpovědnosti k jeho okolí.

Potměšil (2018, s. 17) zdůrazňuje, že všechny tyto vzdělávací oblasti vedou dítě k větší samostatnosti, sociální soběstačnosti a zároveň nabývá schopnosti pro jeho návazné vzdělávání, snadné řešení sporů a usnadnění komunikace s okolím.

3.3.3 Školní vzdělávací program

Od roku 2007 subjektům předškolního vzdělávání vyplývá povinnost, aby vytvořili vlastní školní vzdělávací programy (dále ŠVP). RVP PV vymezuje pouze jeho obsah, skladba programu je v rukou pedagogických pracovníků. Stěžejní částí ŠVP je charakteristika, kde autoři vytyčují vizi a přesvědčení, které je jejich startovacím bodem. V dokumentu nesmí také chybět podmínky vzdělávání, korespondující s RVP PV, stejně tak jako obsah vzdělávání, který je v synergii s cíli RVP PV (Svobodová, 2010, s. 33 – 36).

3.3.4 Třídní vzdělávací program

Svobodová (2010, s. 50 – 59) popisuje třídní vzdělávací program (dále TVP) jako nepovinný soubor, který je uplatňován v konkrétních podmínkách třídy mateřské školy. Jeho podoba nemá přesně stanovenou strukturu, při tvorbě je však nutné vycházet ze školního vzdělávacího programu a specifických podmínek třídy. Souvisí s plánováním, uskutečňováním a hodnocením výchovných činností pedagogů, kterým je zároveň prostřednictvím RVP PV určena povinnost provádět s dětmi činnosti plánovitě a cílevědomě. Plánování TVP by mělo být v souladu s jemu nadřizenými programy, avšak vychází i z mnoha dalších stanovisek, může se jednat o strukturu dětí v dané třídě, jejich individuální zájmy a možnosti, vybavenost třídy, osoby setrvávající v místnosti a nepochybně také nároky rodičů. Neopomenutelně každá změna v RVP nebo ŠVP ovlivňuje i program na úrovni třídy.

3.4 Digitální technologie v předškolním vzdělávání

Autorky Petranová a Burianová (2014) popisují dětskou mysl jako plodnou zemi, která může být technologiemi pěstována, nebo naopak ničena. Děti se učí tím, co vidí, mají zájem to napodobovat. Z tohoto důvodu pro ně může být problém rozeznat skutečnou realitu od virtuální. Zároveň ale autorky vyjadřují náklonnost k využívání moderních technologií při vzdělávání dětí předškolního věku, z hlediska vyšší atraktivnosti hraní pro děti, kdy zároveň uspokojí svou přirozenou zvědavost. Za velké plus využívání technologií je rozvoj v sociálně-emocionální oblasti jedince, kdy se naučí přijímat názory od ostatních, čekat na střídání a mít možnost výběru.

S vývojem společnosti dochází k tomu, že se děti od útlého věku dostávají do kontaktu s moderními technologiemi, ať už se jedná o telefony, počítače, tablety a jiné (Plowman, Stephen a McPake, 2010). Harwood (2017, s. 1 -2) zmiňuje rozšířené využívání digitálních techno-

logií z důvodu všudypřítomného přístupu na internet, přípustné velikosti a snadné přenositelnosti. Také neopomíná přípustnou cenu za tato zařízení a tedy jejich atraktivní využívání ve výchově.

Digitální technologie se staly součástí každodenního života dokonce těch nejmladších, označovaných jako „digitální generace.“ Prvotně se s nimi setkávají již v domácím prostředí, kde rodiče často využívají elektroniku k udržení pozornosti dítěte. Na druhou stranu mohou být tyto technologie velkým přínosem pro předškolní vzdělávání. Ovšem implementace s sebou přináší také nové požadavky na pedagogy v úrovni IT gramotnosti, což v dnešní době není výrazný problém, díky široké nabídce rekvalifikačních kurzů (Sehnalová, 2014).

Sehnalová (2014) považuje za přínos využívání moderních technologií dětmi předškolního věku, za předpokladu užívání technologií k edukaci, usnadnění kognitivního vývoje a zlepšování dovedností jako postřehu a logických úvah. Děti ze sociálně znevýhodněných rodin mají stejnou možnost naučit se pracovat s informačními a komunikačními technologiemi, čímž dochází k naplnění jednoho z cílů inkluzivního vzdělávání. V opačném případě využívání technologií, tedy k zábavě, dochází k nárůstu závislosti, agrese a k sociálnímu vyloučení. Existují také nevýhody, a to, že při dlouhodobém vysedávání u počítače dochází k narušení zdraví, sociální interakce a emočnímu pohledu na svět. Právě proto je klíčové, aby působením dospělého elementu docházelo k omezení denní doby využívání veškerých digitálních technologií.

Mezi informační technologie, které mohou být vhodné k využití v prostředí předškolního zařízení, patří přenosné počítače a dataprojektory, z důvodu jejich snadné přenositelnosti. Fotoaparáty, které zaznamenávají denní aktivitu dětí, dokumentaci z výletů. Tiskárna, která může být eventuálně použita k vytištění obrázku, které dítě na počítači vytvoří. Dále pak interaktivní tabule, kde pedagog může názorně předvádět prvky z probíraného tématu a s tím související SMART tabule, které reagují na dotek. Nakonec pochopitelně programovatelné či mluvící hračky (Sehnalová, 2014).

3.4.1 KidSmart Early Learning Programme

Jednalo se o program pojmenovaný jako Young Explorer, který byl zasazen do pestrobarevné konstrukce. Software v tomto počítači měl dětem pomáhat učit se pojmy z oboru matematiky, vědy a jazyka. Kromě toho se jedinci měli učit socializačním dovednostem, jako je společná práce a sdílení. Byl navržen pro děti ve věku od 3 do 7 let. Zaveden za účelem pomoci překonat digitální propast těm, kteří neměli přístup k informačním technologiím.

V České republice začal tento program s implementací v roce 2002 prostřednictvím MŠMT ve spolupráci se společností IBM (IBM KidSmart Early Learning Programme, ©2009b).

Obrázek 3 Konstrukce s počítačem od společnosti IBM (KidSmart Early Learning Program, © 2009a)

Sehnalová (2014) popisuje cíl toho programu, a tedy že prioritou bylo naučit děti, jak fungují informační technologie, které se v konečném důsledku staly nezbytnou součástí našich životů. Byla to výuka formou hraní, vzdělávací programy v počítači byly zpracovány tak, aby byly vhodné pro pochopení dětmi předškolního věku. Jedinci se zlepšovali na úrovni matematické, získali vědecké dovednosti, začali mít pojem o čase a směru a rozvíjeli svou kreativitu a představivost.

Z hodnocení společnosti IBM (© 2009a) z roku 2009, a tedy 10 let po zavedení projektu vyplývá, že do projektu bylo v té době investováno více než 106 mil. dolarů s celkovým dosahem do 60 zemí, kdy se zapojilo 10 mil. dětí a 100 tis. učitelů. Díky tomuto programu došlo k podstatnému zlepšení ve výuce a učitelé si byli jistější používáním počítačů.

3.4.2 Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020

Dokument zastřešující zvýšení digitální gramotnosti populace na území České republiky. Mezi vize digitálního vzdělávání patří zejména dostupnost prostředí, kde se může každý jedinec bez omezení celý život rozvíjet a prostřednictvím digitálních technologií není vázán k přesnému místu nebo času. Zároveň mu bude nabídnut veřejný přístup ke vzdělávání

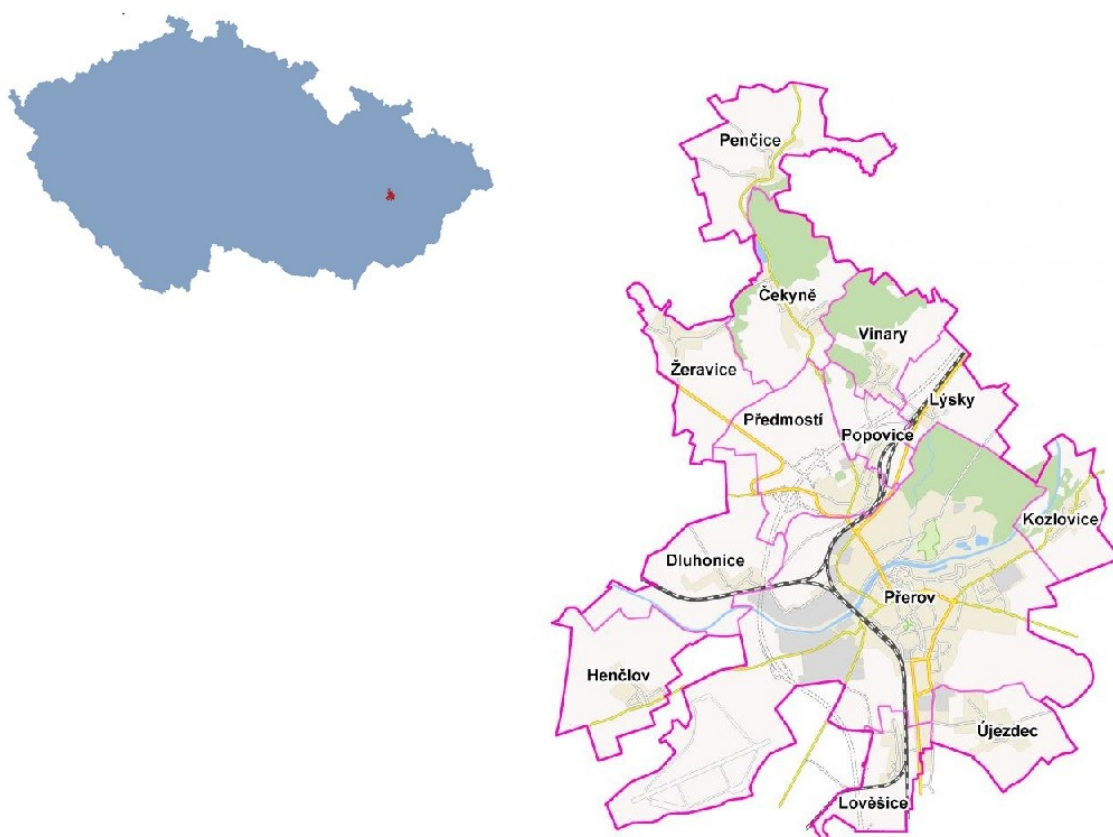
a zdrojům. Další oblastí, kterou strategie pokrývá, je zvýšení infromatického myšlení, která podporuje schopnost analýzy a následného řešení problému uplatnit v praxi. Poslední vizí dokumentu je zařazení digitálních technologií do vzdělávacího systému, vzhledem k rychlému technologickému vývoji (Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020, ([2014]).

Prioritním cílem Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020, ([2014]) je zajištění nových způsobů vzdělávání prostřednictvím moderních technologií, což zvýší kompetence jedinců v oblasti práce s informacemi a moderními technologiemi. Neopomíná však také nutné zvýšení kvalifikace pedagogů, včetně její finanční podpory. Implementace této strategie se může setkat i s mnohými úskalími, mezi které můžeme zařadit například absenci školních strategií rozvíjejících digitální gramotnost, nedostatek profesionálů, kteří by zastávali pozici správce a technické podpory, případně zastaralé vybavení a nedostatek financí na opravy a údržbu.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 DEMOGRAFICKÁ ANALÝZA STATUTÁRNÍHO MĚSTA PŘEROVA

Statutární město Přerov, které získalo své postavení 1. 6. 2006, se nachází nedaleko města Olomouce, v samém srdci Moravy. Město si vyčlenilo 13 městských částí, a to Přerov - město, Předmostí, Lověšice, Kozlovice, Dluhonice, Újezdec, Čekyně, Henčlov, Lýsky, Popovice, Vinary, Žeravice a Penčice. Zastupitelstvo města Přerova zřídilo v souladu s §84, odst. 2, písm. 1) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, ve všech místních částech města Přerova místní výbory.

Obrázek 4 Poloha Statutárního města Přerova, včetně jeho městských částí (vlastní zpracování; Město Přerov, ©2019)

Historické zmínky zasahují až do pravěku. První písemná zmínka o městě Přerov v listině olomouckého biskupa pochází z roku 1141. Významnosti nabylo město o více než století později. V roce 1256 povýšil král Přemysl Otakar II. Přerov na královské město. Historie města je také neodmyslitelně spojena s významnými osobnostmi, a to Janem Blahoslavem a Janem Amosem Komenským, učitelem národů. K rozvoji města postupně docházelo až

v 19. století vybudováním železnice a rozvojem průmyslových odvětví jako strojírenství, pivovarnictví a cukrovarnictví. V těsném závěsu došlo také ke vzniku chemického průmyslu, výrobě koženého zboží firmy Kazeto a optických přístrojů firmy Meopta.

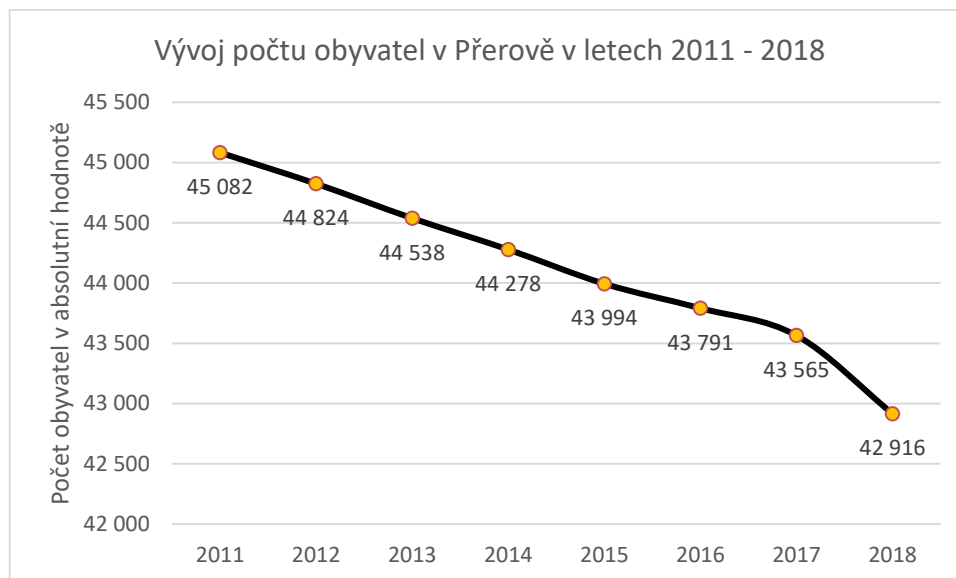
Fungování samosprávy ve městě je řízeno Zastupitelstvem města Přerova, jež má 35 členů. Mezi další orgány města patří:

- primátor zastupující statutární město v oblasti strategie a rozvoje města, územního plánování, životního prostředí a kultury,
- náměstci primátora, kteří se participují na fungování oblastí, které nezastřešuje primátor (správa majetku, komunální služby, rozpočet, investice města a veřejné zakázky, školství, zdravotnictví, sport a sociální záležitosti),
- rada města, která je samosprávným orgánem města a má 11 členů se všeobecnou výkonnou působností, je tvořena primátorem, náměstkou a ostatními členy,
- magistrát je úřadem složeným z 9 odborů a 2 útvarů, které vykonávají činnosti přenesené i samostatné působnosti.

Odbor sociálních věcí a školství zajišťuje kvalitní podmínky pro předškolní a základní formu vzdělávání. K naplnění těchto podmínek zřizuje statutární město Přerov mateřské školy a základní školy ve formě samostatných příspěvkových organizací, spravuje hospodaření těchto organizací a spolupracuje s Krajským úřadem Olomouckého kraje, co se týká financování těchto zařízení ze státního rozpočtu (Město Přerov, ©2019).

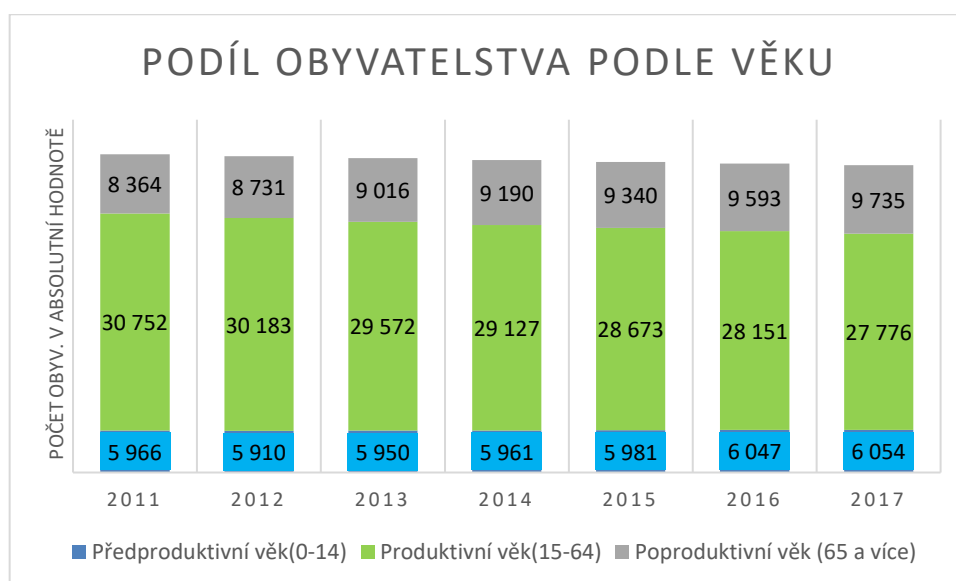
4.1 Obyvatelstvo

V následujícím grafu 1 je znázorněn vývoj počtu obyvatel ve statutárním městě Přerově v letech 2011 – 2018, z něž je patrný dlouhodobý pokles obyvatelstva. Do roku 2017 byl úpadek vcelku konstantní a pohyboval se okolo 200 – 300 obyvatel ročně, k výraznému skoku došlo v roce loňském, kdy byl pokles téměř dvojnásobný. Důvodů úbytku obyvatel ve statutárním městě může být velké množství, od nedostatku nabídek ke vzdělání či zaměstnání, přes nedostatečnou finanční dostupnost bydlení, až po nízkou míru kulturního vyžití.

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel (vlastní zpracování; ČSÚ, ©2019)

Z grafu 2, který vykazuje třídění obyvatelstva do skupin podle věku je značné stárnutí obyvatelstva, a úbytek obyvatel v produktivním věku. Předpokládaným jevem poklesu obyvatel ve věku od 15 do 64 let je odliv mozků, jež způsobuje, že mladí lidé odcházejí za vzděláním do zahraničí. V tomto případě se může jednat také o odchod mladých do větších měst, která nabízí kvalitnější vzdělávání jak pro ně, tak do budoucna pro jejich děti a z tohoto důvodu se mohou rozhodnout, že se již do Přerova nevrátí. Oproti tomu město Přerov nabízí lidem v poproduktivním věku širokou péči, včetně umístění do domova pro seniory, což pro ně může být klíčovým faktorem k tomu, aby ve svém věku zůstali tam, kde žili.

Graf 2 Rozdělení obyvatelstva podle věku (vlastní zpracování; ČSÚ, ©2019)

Tabulka 2 Charakteristika městských částí (vlastní zpracování; Město Přerov, ©2019)

Městská část	Počet obyvatel	Výměra katastrálního území (v km ²)	Hustota zalidnění (obyv./km ²)
Přerov I – Město	33 139	21,61	1533
Přerov II – Předmostí	4 211	4,19	1 005
Přerov III – Lověšice	541	2,03	266
Přerov IV – Kozlovice	595	2,36	252
Přerov V – Dluhonice	358	4,36	82
Přerov VI – Újezdec	843	2,63	320
Přerov VII – Čekyně	665	4,09	162
Přerov VIII – Henčlov	543	3,62	150
Přerov IX – Lýsky	193	2,25	85
Přerov X – Popovice	229	1,59	144
Přerov XI – Vinary	767	2,87	267
Přerov XII – Žeravice	554	2,82	196
Přerov XIII – Penčice	278	3,99	69

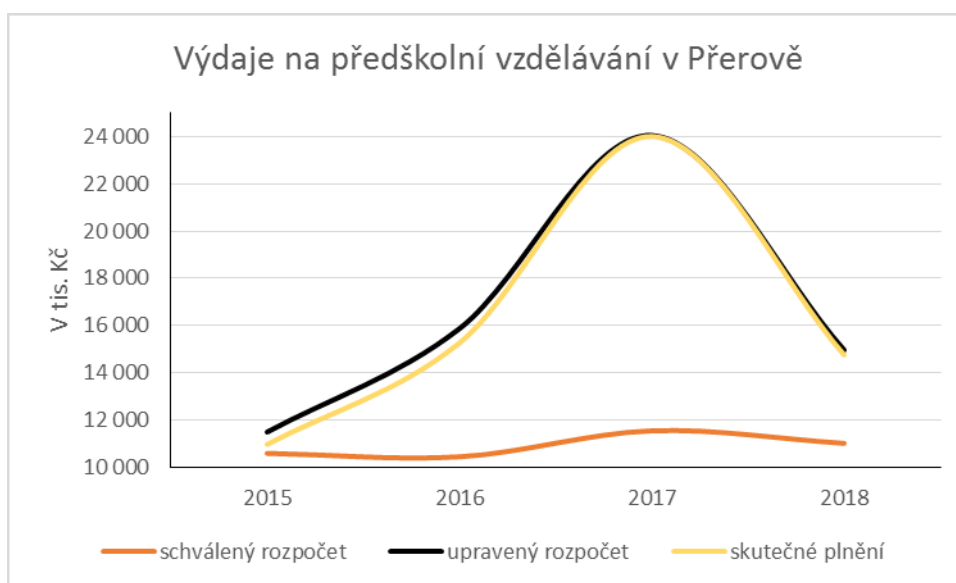
Tabulka 2 znázorňuje charakteristiky v jednotlivých městských částech města Přerova. Nejvyšší hustota zalidnění je zřejmá městských částech Přerov I – Město a Přerov II – Předmostí, kde přesahuje hodnotu 1000 obyvatel na km². Tato skutečnost je způsobena značným výskytem panelových domů a nízký podíl orné půdy a lesů. Oproti tomu v ostatních městských částech, jejichž hustota zalidnění se v průměru pohybuje okolo 200, převažuje individuální rodinná zástavba v současném zastavěném území, kdy převážná část jejich katastrálních území je tvořena ornou půdou a lesy.

Podle výpočtu podílu celkové výměry katastrálního území a počtu veřejných mateřských škol na území města Přerova by měla na každé 3 km² připadnout jedna mateřská škola. Dle znázornění v obrázku 5 se na území Přerov I – Město nachází 12 mateřských škol, a tedy podle výpočtu se jedná o nadbytek. Nicméně z obrázku je zřejmý největší podíl zastavěné plochy, a tak je tento počet opodstatněný.

4.2 Financování

Oddělení školství a mládeže Odboru sociálních věcí a školství v Přerově činí kroky dle pokynů Krajského úřadu Olomouckého kraje z hlediska financování předškolního vzdělávání ve městě. Stará se zejména o rozdělení přímých nákladů na vzdělávání, které byly vyčleněny městu ze státního rozpočtu.

Graf 3 Výdaje na předškolní vzdělávání v Přerově (vlastní zpracování; Město Přerov, ©2019)

Rok 2015

Statutární město Přerov v tomto roce vyčlenilo na provozní výdaje na předškolní vzdělávání 1,11 % z celkového městského rozpočtu ve výši necelých 11,5 mil. Kč. Téměř 80 % z tohoto rozpočtu tvořily neinvestiční příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím, a tedy mateřským školám. Platy osobám v pracovním poměru dosahovaly výše 627 mil. Kč. Provozní výdaje dále zahrnují povinné pojistné, teplo, elektrickou energii, nákup materiálu, a také opravy a udržování.

Rok 2016

Z grafu 3 je jisté, že výše příspěvku v tomto roce je oproti vyčlenění nákladů z roku 2015 vyšší. Město Přerov poskytlo finanční prostředky na provozní výdaje ve výši téměř 16 mil. Kč, což tvořilo 1,45 % městského rozpočtu. Výrazně vyšší byly náklady na opravy a udržování z toho důvodu, že dle Strategického plánu rozvoje města Přerova od tohoto roku startuje výměna oken v příspěvkových organizacích. Dalším výdajem byly akutní opravy v mateřských školách.

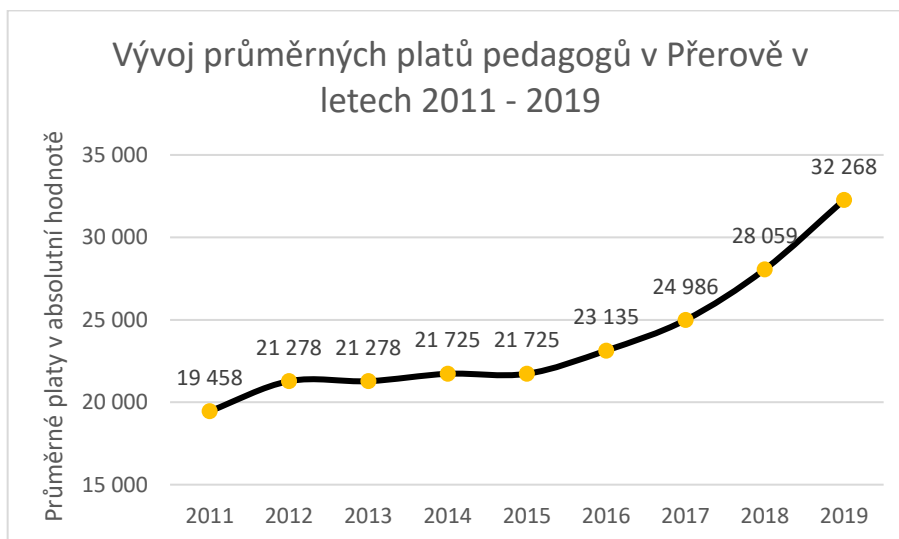
Rok 2017

V roce 2017 došlo k upravení schváleného rozpočtu na dvojnásobnou částku, která odpovídala 1,79 % z městského rozpočtu. Výše 24 mil. Kč byla v tomto období vyčerpána téměř na 100 %. Přes 18 mil. Kč bylo použito jako příspěvky mateřským školám, které skončily především v nově vyměněných oknech. Došlo také k poskytnutí investičních transferů, které byly použity na nákup interaktivního projektoru (MŠ Komenského), zbudování kanalizace, plotu, keramické dílny a pořízení herních prvků do jiných mateřských škol.

Rok 2018

V loňském roce se výše rozpočtu vrátila zpět na necelých 15 mil. Kč, což činilo 0,96 % z rozpočtu města Přerova. V roce 2018 nedošlo k výrazným výkyvům v jednotlivých položkách. Příspěvky příspěvkovým organizacím tvořily opět více než $\frac{3}{4}$ z rozpočtu na předškolní vzdělávání. Výrazně si mateřské školy přilepšily přidělenými investičními transfery, díky nim docházelo především k nákupu herních prvků či opravám.

Z grafu 4 vývoje průměrných platů pedagogů v Přerově v letech 2011 – 2019 je vidět výrazný nárůst hlavně v posledních třech letech. Vyšší mzdy jsou způsobeny zvyšováním platů pedagogů z minulých let. Vyšší mzdy ve školství mohou fungovat jako určitý stimul ke zlepšení kvality práce s dětmi.

Graf 4 Vývoj průměrných mezd pedagogů (vlastní zpracování; vlastní šetření)

4.3 Předškolní vzdělávání

Na území statutárního města Přerova platí OZV č. 1/2017, o školských obvodech spádových mateřských škol, kterou je stanoven jeden školský obvod pro všechny mateřské školy zřizované statutárním městem Přerovem. Je tedy čistě na uvážení zákonných zástupců, kam své dítě umístí.

4.3.1 Vývoj předškolního vzdělávání na území statutárního města Přerova

Po roce 1989, konkrétně ve školním roce 1995/1996 fungovalo na území města Přerova 26 mateřských škol, ve kterých bylo umístěno celkem 1 842 dětí. Tehdejší maximální kapacita mateřských škol byla 2 025 míst, a byla tedy zaplněna z necelých 91 %.

MŠ Čekyně, MŠ Kozlovice, MŠ Henčlov, MŠ Lověšice, MŠ Újezdec, MŠ Vinary, MŠ Žeravice fungovaly jako zálohové organizace města.

MŠ Dvořákova, MŠ Komenského, MŠ Kozlovská, MŠ Kratochvílova, MŠ Lešetínská, MŠ Máchova 8, MŠ Máchova 14, MŠ Optiky, MŠ Sokolská, MŠ Bajákova, MŠ Bohumila Němce, MŠ Jasínkova, MŠ Kouřilkova, MŠ Lýsky, MŠ Máchova 3, MŠ Na Odpoledni, MŠ U Tenisu, MŠ Pod Skalkou 11, MŠ Pod Skalkou 13 fungovaly jako samostatné příspěvkové organizace města.

Od roku 1996/1997 se v Přerově rozmohl vznik soukromých mateřských škol a tímto způsobem došlo k privatizaci původně městských mateřských škol (Bajákova, Máchova 3, Na Odpoledni, Jasínkova + nově postavená MŠ U Bečvy). S ohledem na vývoj porodnosti v těchto letech byl výrazně utlumen provoz MŠ Žeravice a MŠ Bohumila Němce. Následně došlo také ke sloučení MŠ Pod Skalkou 11 a 13 s MŠ Lýsky. V následujících letech docházelo ke vzniku ekonomicky silnějších subjektů slučováním mateřských škol.

V současné době funguje na území města Přerova 12 veřejných mateřských škol, z nichž 5 má jedno odloučené pracoviště a jedna mateřská škola má dvě odloučená pracoviště. V celkovém počtu se jedná o 19 zařízení s pojmenováním mateřská škola. Jednotlivé mateřské školy včetně jejich rozložení na katastrálním území Přerova je zobrazeno v následujícím obrázku 5.

1 – MŠ Dvořákova	2 – MŠ Komenského	3 – MŠ Kouřilkova	4 – MŠ Kratochvílova
5 – MŠ Lešetín	6 – MŠ Máchova	6a – MŠ Sokolská	7 – MŠ Optiky
7a – MŠ Sokolská	8 – MŠ Pišťalka	8a – MŠ Na Odpolední	9 – MŠ U Tenisu
9a – MŠ Henčlov	10 – MŠ Radost	11 – MŠ Újezdec	11a – MŠ Lověšice
12 – MŠ Pod Skalkou	12a – MŠ Vinary	12b – MŠ Čekyně	

Obrázek 5 Rozmístění MŠ na katastrálním území Přerova (vlastní zpracování; mapové centrum města Přerova)

Dojezdová vzdálenost

Městské části Penčice (na obrázku 5 chybějící), Žeravice, Popovice a Lýsky nedisponují mateřskou školou a vzdělávání dětí je zajištěno v ostatních městských částech. Počet obyvatel v těchto městských částech není z důvodu převahy výskytu rodinných domů, a tedy nízké hustoty obyvatelstva (viz tabulka 2), dostatečný pro zřízení nové mateřské školy. V městské

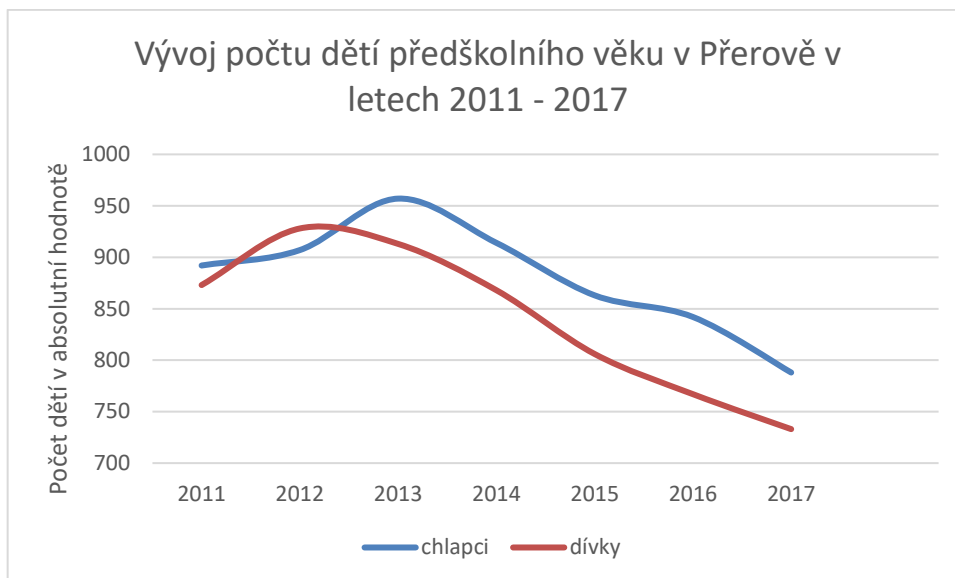
části Žeravice dříve mateřská škola fungovala, avšak právě z důvodu nízké porodnosti byla zrušena. Dojezdová vzdálenost do mateřských škol je znázorněna níže na obrázku 6.

Obrázek 6 Dojezdová vzdálenost z městských částí bez MŠ (vlastní zpracování; mapové centrum města Přerova)

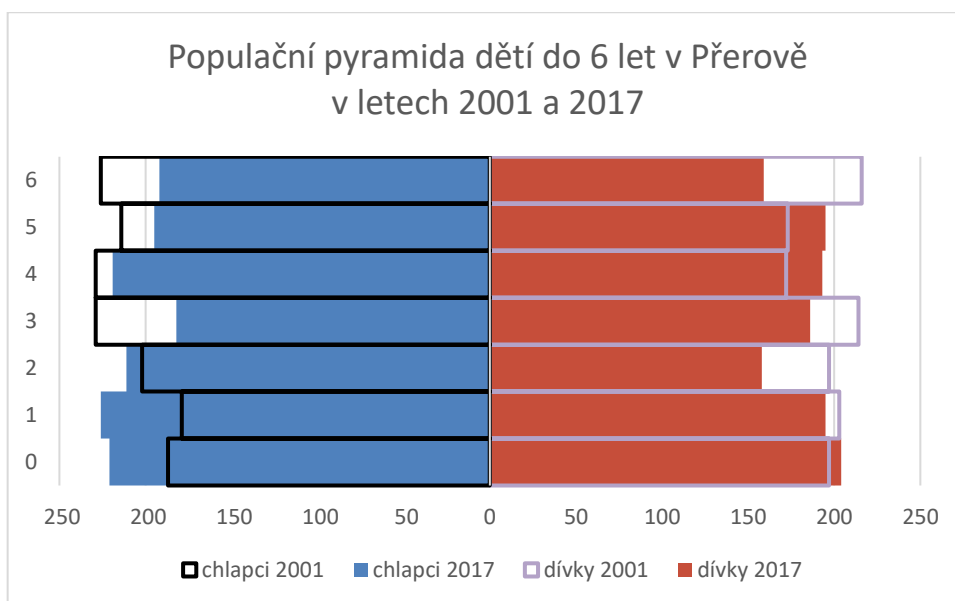
4.3.2 Děti předškolního věku

Z grafu 5 vývoje počtu dětí předškolního věku, tedy od 3 do 6 let, v Přerově ve vybraných letech je vidět od roku 2013 značný pokles, který odpovídá úbytku počtu obyvatel ve městě. Mladé rodiny s dětmi se mohou z města stěhovat kvůli lepšímu zaměstnání či lepší nabídce digitálního vzdělávání v předškolním věku. Nepochybně také z důvodu nedostatečného kulturního vyžití nebo nízké kvality bydlení.

Graf 5 Vývoj počtu dětí předškolního věku (vlastní zpracování; vlastní šetření)

Následující graf 6 srovnává počty dětí ve věku od 0 do 6 let ve statutárním městě Přerově v letech 2001 a 2017. Z grafu je patrný vyšší počet dětí předškolního věku (3 – 6) v roce 2001, kdežto jiné věkové skupiny (0 – 2) se pohybují v obou letech okolo stejné hodnoty.

Graf 6 Srovnání počtu dětí v letech 2001 a 2017 (vlastní zpracování; SLDB 2001 a vlastní šetření)

4.3.3 Přehled vybraných údajů o mateřských školách v Přerově

Tabulka 3 zobrazuje stavy mateřských škol v letech 2011 – 2017. Téměř neměnný je počet tříd, který se s výjimkou dvou let rovná počtu 59. Na každé z 19 zařízení na území statutárního města Přerova připadá 3,1 třídy. Mateřské školy na území Přerov I – Město jsou ale větší, a z tohoto důvodu mají tyto mateřské školy 3 – 4 třídy. Oproti tomu mateřské školy v jiných městských částech, zejména v těch odlehlejších, disponují pouze 1 – 2 třídami.

Počet žáků mateřských škol byl do roku 2014 téměř neměnný, v následujících letech dochází ke značnému poklesu participace dětí na předškolním vzdělávání. Z grafu 5 vývoje dětí předškolního věku by počet dětí ve věku od 3 do 6 let měl odpovídat číslu 1521, reálná hodnota participace byla 1278. Dá se předpokládat, že některé děti navštěvovaly soukromé nebo církevní mateřské školy, které v praktické části nejsou zahrnuty. Jiné děti mohou dojíždět do mateřských škol mimo katastrální území města Přerova a další děti nevyužívají možnost navštěvovat mateřskou školu vůbec.

Počet pedagogů mateřských škol na území statutárního města Přerova se zdá být také poněkud konstantní, jedná se o mírné odchylky od průměru, který odpovídá 110,7 v horizontu těchto sedmi let. Nárůst v roce 2017, i přes nižší počet žáků, může být způsoben větším množstvím žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, a tudíž tyto děti k sobě potřebují pedagoga, který se jim bude individuálně věnovat.

Tabulka 3 Přehled vybraných údajů o MŠ (vlastní zpracování; vlastní šetření)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet tříd MŠ	58	59	59	61	59	59	59
Počet žáků MŠ	1403	1402	1403	1411	1350	1308	1278
Počet pedagogů MŠ	107	111	112	111	111	109	114

5 ANALÝZA MÍRY VYUŽITÍ DIGITÁLNÍCH POMŮCEK V MATEŘSKÝCH ŠKOLÁCH V PŘEROVĚ

Vybranou metodou pro zjištění stavu míry digitalizace v mateřských školách ve statutárním městě Přerově byly řízené rozhovory s cílem větší objektivnosti při řešené problematice. Celkem proběhlo 7 rozhovorů se 6 ředitelkami mateřských škol a jednou vedoucí učitelkou. Mateřská škola Vinary je odloučeným pracovištěm MŠ Přerov – Předmostí a MŠ Henčlov odloučeným pracovištěm MŠ U Tenisu. Z celkového počtu 12 dotázaných ředitelek k poskytnutí rozhovoru 2 neposkytly součinnost a 4 nereagovaly vůbec. Rozhovory probíhaly v průběhu měsíců leden – březen.

5.1 Identifikace subjektů

Tabulka 4 Identifikace dotazovaných zařízení (vlastní zpracování; vlastní šetření)

	Počet pedagogů	Počet dětí	Počet dětí na 1 pedagoga	Počet tříd
MŠ Přerov – Předmostí	7	87	13	4
MŠ Vinary	4	48	12	2
MŠ Kratochvílova	7	74	11	4
MŠ Dvořákova	8	86	11	4
MŠ Radost	8	96	12	4
MŠ U Tenisu	8	96	12	4
MŠ Henčlov	2	24	12	1
MŠ Komenského	6	60	10	3

5.2 Využívání digitálních technologií subjekty předškolního vzdělávání

Následná tabulka 5 je shrnutím otázky „Jaké digitální technologie využívá Vaše mateřská škola?“ IBM počítač byl darován do všech zařízení, velká část z nich ho již nevyužívá a dvě mateřské školy tento počítač vyřadili z majetku.

Tabulka 5 Přehled využívaných digitálních technologií (vlastní zpracování; vlastní šetření)

	„chytré hračky“	Počítač	IBM počítač	Interaktivní tabule	Foto- aparáty	TV	Tablet
MŠ Přerov – Předmostí				ano	ano		
MŠ Vinary	ano	ano		ano	ano	ano	
MŠ Kratochvílova	ano		ano		ano	ano	ano
MŠ Dvořákova			ano		ano	ano	
MŠ Radost		ano	ano		ano	ano	
MŠ U Tenisu			ano	ano	ano		
MŠ Henčlov			ano		ano		
MŠ Komenského			ano	ano	ano	ano	

5.3 Implementace ve výuce

V této podkapitole budou rozebrány otázky týkající se implementace digitálních technologií ve výuce, včetně způsobu jejich využití a motivace k nim.

MŠ Přerov – Předmostí

Ředitelka mateřské školy nepocítuje potřebu být někým motivována, ani nátlak ze strany města k tomu, aby u dětí byla podporována digitální gramotnost. Při výuce je využívána interaktivní tabule, která je umístěna ve speciální multimediální učebně. Stojí si za názorem, že zkušený pedagog by měl umět děti zabavit sám, tudíž používají technologie nepravidelně, pouze ke zpestření programu.

Nakoupené vzdělávací programy slouží ke komplexnímu vzdělávání, a proto při výuce nedochází k dělení do skupin dle pohlaví. Při samostatné práci s interaktivní tabulí děti pracují ve skupinách, přičemž se podporuje schopnost spolupráce a vzájemná komunikace. Rodiče v tomto zařízení nehrají přílišnou roli, jelikož neprojevují zájem o další informace týkající se využívání digitálních technologií ve výuce.

Ředitelka nepovažuje implementaci digitálních technologií jako efektivní, doba je tímto přehlčena, a proto nemá zájem děti v užívání více podporovat. Nemá zájem o další rozvoj digitálního vzdělávání u dětí předškolního věku.

MŠ Vinary

Mateřská škola Vinary je odloučeným pracovištěm MŠ Přerov – Předmostí, rozhovor byl však proveden s vedoucím pracovníkem tohoto zařízení. Podněty k využívání digitálních technologií vyplývají pro vedoucí učitelku tohoto zařízení z rychlé dostupnosti informací, širokého zájmu dětí a kvalitou zpracovaných vzdělávacích programů. Tato mateřská škola je velmi dobře vybavena moderními technologiemi, které jsou rozmístěny v obou třídách. Chytré hračky, fotoaparát a magnetofon slouží k edukaci mladších dětí, kdežto televize, počítač, interaktivní tabule a také chytré hračky a fotoaparáty jsou umístěny ve třídě předškoláků a herně. Technologie jsou využívány 2 – 3x týdně vždy v omezeném časovém intervalu.

Skupinové využití se předpokládá při vysvětlování určitého tématu prostřednictvím interaktivní tabule, oproti tomu individuální používání nebo užití ve dvojicích či trojicích se zase projevuje v době, kdy děti mají prostor ke hraní. Z pohledu učitelek nejsou děti děleny dle pohlaví, avšak při využití v menších skupinkách dochází k rozdělení na děvčata a chlapce. Rodiče jsou s implementací, přesto, že Vinary jsou pouze příměstskou částí, velmi spokojeni, protože její využití není stěžejní částí výuky.

Dle slov ředitelky je výhodou implementace uvedení do povědomí dětí o existenci těchto technologií. Naučí se techniku správně ovládat a dobře zvolené programy je zabaví a zároveň vzdělávají. Negativem je málo pohybu z důvodu neomezení času, který děti tráví s těmito technologiemi. Toto zařízení nemá žádné plány rozvoje moderních technologií a současné jsou pro její zaměření dostačující. K financování došlo hlavně z rozpočtu zřizovatele a získaných dotací.

MŠ Kratochvílova

Doba, ve které žijeme je hnacím motorem ke zkvalitnění výuky prostřednictvím digitálních technologií v této mateřské škole. V každé ze čtyř tříd je umístěna televize, dále jsou k dispozici dětské tablety, čtení s elektronickou tužkou a vzdělávací programy v počítači. Mladší děti se k těmto aktivitám dostávají zřídka, pouze jedenkrát týdně. Oproti tomu starší děti využívají počítač každý den.

Individuálně či v méně početních skupinkách pracují děti se vzdělávacími programy v počítači, často ve smíšeném kolektivu a nedochází k roztržení. Kolektivně je využívána televize při přehrávání pohádek. Zařízení nemá zájem o zpětnou vazbu od rodičů, protože dle názoru vedení, používají technologie v korigované míře.

Pouhou výhodou je seznámení dětí s technologiemi, které je v jejich dalším působení neminou. Zbytek této otázky byl spíše v negativním duchu, protože díky rozvoji moderních technologií se upouští od starých zvyklostí (rodiče dětem nečtou, nehrají si s nimi, nepovídají si s nimi). Děti pak nemají vlastní názor a přebírají názory a fráze z počítačových her a nedokáží rozlišit mezi realitou a virtuálním světem.

Mateřská škola plánuje do budoucna pořízení interaktivních tabulí, elektronických knížek a další tablety pro děti. Dosavadní zařízení bylo financováno ze sponzorských darů a rozpočtu zřizovatele.

MŠ Dvořákova

Ředitelka zařízení vyjadřuje náklonost k RVP PV, k naplňování jeho cílů, a proto se cítí být motivována právě tímto vzdělávacím programem. Výuka je obohacena používáním televize a DVD přehrávače, které jsou situovány v herně. Tato technika je využívána velmi výjimečně, spíše jedenkrát týdně ke zpestření programu. K financování došlo výlučně z rozpočtu školy.

Při spouštění pohádek v televizi nedochází k diferenciaci dětí dle pohlaví, všechny se dívají společně. U rodičů nepřesahuje žádný konkrétní názor na využívání moderních technologií, nicméně ředitelka vyjmenovala hned několik výhod využívání modernějších technologií, které se v tomto zařízení nenacházejí. Mezi pozitiva řadí zprostředkování poznatků, vědomostí a citového prožívání prostřednictvím využívání interaktivních tabulí. Dále také rozvoj slovní zásoby či souvislého vyjadřování. V případě finanční výpomoci, by měla zájem o zařazení interaktivní tabule se vzdělávacími programy.

MŠ Radost

Mateřská škola úzce spolupracuje se sousední Základní školou Trávník. Výukový program mateřské školy z velké části vychází z profilace uvedené základní školy s ohledem na to, že vysoké % dětí nastupuje k základnímu vzdělávání právě do této ZŠ. Cílem mateřské školy je zvyšovat standard aktivit a činností podporujících všestranný rozvoj dítěte tak, aby bylo

na vstup do základní školy připraveno co nejlépe. Dalším motivačním prvkem je technologický vývoj v průběhu 21. století. Při analýze potřeb školy provedené v roce 2018 byla právě tato oblast vyhodnocena jako slabá stránka. V objektu se nachází dvě televize, každá určena pro jedno podlaží, dále IBM počítač, který je situován ve třídě předškolních dětí. Technologie jsou využívány zřídka, vyjma počítače, který je využíván při spontánních odpoledních aktivitách. Pořízeny byly z dotace zřizovatele a daru od rodičů.

Využívání technologií probíhá ve smíšeném kolektivu. Při neformálních setkáních s rodiči i třídních schůzkách je tato oblast konzultována a ze strany rodičů je rozšíření nabídky souhlasně podporováno. Mezi výhody patří rozvoj v oblasti motoriky a smyslového vnímání, motivační prvek k sebeovládání a potlačování negativních projevů. Dále podpora schopností kooperace, respektování časového omezení. Dosud nebyla možnost zajistit rozšíření vybavení v oblasti moderních technologií tak, aby mohlo být účelně využito pro větší počet dětí. Ředitelka projevila zájem o podání žádosti na získání finančních prostředků z vyhlášené výzvy.

MŠ U Tenisu

Mateřská škola disponuje SMART interaktivní tabulí umístěnou ve třídě předškolních dětí. Ostatní třídy vybavené technologiemi nejsou, televize ředitelka zavrhuje. IBM počítač obdrženy od města již nevyužívají, nevyplatí se jim do toho investovat. Děti interaktivní tabuli využívají ve skupině v rámci výukového programu. Nechozí k dělení dle pohlaví, jelikož je výuka zaměřena na tematický celek. SMART interaktivní tabule je dotyková, a tak je využívána na podporu grafomotoriky, při programu kreslení si děti mohou obrázků nechat vytisknout.

Zpětná vazba od rodičů je nad očekávání, jsou velmi spokojeni a dokonce mají zájem účastnit se na výuce a tuto metodu velmi podporují. Výhodou používání technologií je rozvoj v mnoha oblastech dítěte, které mu umožní vstup do dalšího vzdělávání. Oproti tomu obrovskou nevýhodou je finanční nedostupnost pomůcek. Dosavadní technika byla financována z projektů, popřípadě od zřizovatele. Do budoucna mateřská škola plánuje pořízení programovatelných hraček a zapojení do programu, který podporuje využívání IT technologií v mateřských školách formou tabletů pro děti.

MŠ Henčlov

Mateřská škola Henčlov je odloučeným pracovištěm MŠ U Tenisu (viz výše), rozhovor proběhl s totéž osobou. Jak již bylo řečeno, ředitelka televize nepodporuje, protože učitelky by

měly být natolik profesionální, aby zvládly zaujmout děti samy. V mateřské škole se nachází pouze IBM počítač, který není využíván. Z důvodu nízké kapacity se nevyplatí ani pořízení interaktivní tabule a ředitelka uvažuje o pořízení programovatelných hraček.

MŠ Komenského

Tato mateřská škola se vyznačuje velkým podílem romských dětí (85 % ze všech dětí v MŠ), většina z nich mluví romsky a právě z tohoto důvodu je pro tyto děti nejlepší názornost. V jedné třídě je umístěna interaktivní tabule, u které se mohou děti z různých tříd střídat. Dále se zde nachází také IBM počítač, do kterého jsou stále dokupovány nové vzdělávací programy. Je považován jako nezbytný prvek vzdělávání a děti ho využívají denně.

Rodiče tyto aktivity nedokáží ohodnotit a na výuce se neparticipují, nespolupracují a nezajímají se. Všechny děti mají stejný zájem, pomůcky využívají skupinově a ve smíšeném kolektivu. Technologie u dětí v této mateřské škole výrazně podporují slovní zásobu, stejně jako podporu kognitivních funkcí. Největším problémem je finanční nedostupnost. K financování došlo výhradně z projektů a příspěvků od města.

Do budoucna plánují pořízení další interaktivní tabule, mají velké množství dětí, které se do procesu vzdělávání zapojují až v posledním povinném roce předškolního vzdělávání a jsou na úrovni tříletého dítěte.

6 PŘEDSTAVENÍ VYBRANÉ ORGANIZACE

Tato kapitola se bude věnovat představení konkrétní organizace, která byla vybrána pro projekt na základě šetření, které je popsáno v předchozí kapitole.

6.1 Profil

Název: Mateřská škola Radost, Kozlovská 44, Přerov I – Město, 750 02

Forma: příspěvková organizace

Zřizovatel: Statutární město Přerov, Bratrská 34, Přerov I – Město, 750 11

Ředitelka: Mgr. Michaela Hučínová

Počet pedagogů: 8

Počet dětí: 96

6.2 Cílová skupina

Cílovou skupinou vybraného zařízení jsou děti v předškolním věku, tedy děti ve věku od 3 do 6 let. Výjimku při nezaplnění počtu dětí v tomto věku tvoří děti ve věku 2 let, které splňují podmínky pro přijetí.

6.3 Zaměření

Mateřská škola je zaměřena na řadu aktivit, které zařazuje i do běžné výuky. Může se jednat o výtvarné, hudební a pohybové aktivity, které jsou nedílnou součástí každodenní výuky. Za důležité považuje získávání povědomí o tradicích a historii města Přerova. Tohoto docílí návštěvami kulturních akcí a pořádáním tematických výletů. Dle požadavků RVP PV věnuje mateřská škola pozornost také podpoře vztahu k přírodě a životnímu prostředí realizací aktivit, jako „Den vody“ nebo „Den Země,“ je zapojena do programu EKOŠKOLKY.

Mezi další dobrovolné činnosti zajišťované tímto zařízením patří logopedická prevence ve spolupráci se specializovanými klinickými logopedy nebo dále podpora výuky anglického jazyka pro děti předškolního věku. Cílem je seznámit děti se základy anglického jazyka, které mohou uplatnit v dalším vzdělávání. Poslední nabízenou aktivitou, při které dochází k obdržení titulu „Malý vodníček,“ je plavání pro děti předškolního věku.

6.4 Náklady a výnosy příspěvkové organizace za rok 2018 (v tis. Kč)

Tabulka 6 Přehled nákladů a výnosů příspěvkové organizace (vlastní zpracování; vlastní šetření)

	Statutární město	Jiné zdroje	Doplňková činnost	Celkem
Náklady celkem	497,42	5 316,93	0	5 814,36
Výnosy celkem	497,42	5 316,93	5	5 819,36
VH zisk/ztráta	0	0	5	5

Mezi náklady hrazené z dotací poskytnutých územním samosprávným celkem řadíme pořízení drobného hmotného majetku (skříňky, dětský sedací nábytek, vysavač atp.), výdaje na kancelářské a výtvarné potřeby a čisticí prostředky. Podstatnou část dotace zahrnuje spotřeba energií, jako náklady na teplo, elektřinu a vodné a dále také náklady na opravy a údržbu objektu, revize zařízení. V průběhu kalendářního roku zřizovatel reguluje výši poskytnuté dotace, zejména na položce reálné spotřeby energie (plyn, pára). Uspořené prostředky může danému zařízení odebrat a převést jiné příspěvkové organizaci například na vyřešení havarijního stavu či akutní opravy. Poskytnutá dotace ke konci kalendářního roku musí být plně vyčerpána.

Doplňková činnost spočívá v pronájmu prostor pro soukromou učitelku anglického jazyka v rozsahu 2 hodin týdně. Tento pronájem je smluvně ošetřen.

Dalším zdrojem je dotace poskytnutá Krajským úřadem Olomouckého kraje. Zahrnuje položky mzdové náklady na pedagogické i nepedagogické zaměstnance, OON (ostatní osobní náklady), náhrady mzdy za DPN, zákonné sociální pojištění, jiné sociální pojištění (zákonné pojištění pracovních úrazů), zákonné sociální náklady (příděly do FKSP). ONIV (ostatní neinvestiční výdaje) na pracovní oděvy a ochranné pomůcky pro provozní zaměstnance, další vzdělávání pedagogických pracovníků a preventivní prohlídky zaměstnanců. Mezi náklady patří také cestovní náhrady a příspěvek na učební pomůcky.

7 NÁVRH PROJEKTU

Záměrem navrhovaného projektu je rozvoj digitálních kompetencí dětí předškolního věku, zvýšení povědomí o těchto technologiích a výuka správného zacházení s nimi. Při těchto činnostech zároveň dochází ke vzdělávání jedinců i skupin a podpoře jejich kognitivních funkcí a dalších schopností. Pojetí tohoto návrhu je koncipováno pro děti účastny na posledním roce povinného předškolního vzdělávání, pro jejich snazší přechod do dalšího vzdělávání zahrnující digitální technologie.

7.1 Současný stav

Mateřská škola Radost je příspěvkovou organizací, již zřizovatelem je statutární město Přerov. Nachází se v docházkové vzdálenosti od centra města a v bezprostřední blízkosti základní školy, se kterou úzce spolupracuje. Zařízení nedisponuje dostatečným vybavením pro rozvoj digitální gramotnosti u dětí předškolního věku. Na základě rozhovoru bylo zjištěno, že mezi pomůcky patří IBM počítač. Četnost jeho využívání byla nízká z důvodu nevyhovujících technických podmínek (malá obrazovka, bez možnosti využití balíčku MS Office, nákladné rozšíření nabídky vzdělávacích programů) a na základě těchto skutečností přestal být v roce 2014 využíván. Dalším technickým vybavením jsou 2 televize umístěné v horním i dolním patře, vždy pro dvě oddělení společně a klasický počítač ve třídě předškolních dětí.

7.2 Popis projektu

Místo realizace: Mateřská škola Radost, Přerov I – Město, 750 02

Projekt je zaměřen na vybranou mateřskou školu na území statutárního města Přerova. Jedná se o podporu rozvoje digitální gramotnosti u dětí v mateřské škole, zejména v předškolním věku a nejvíce u dětí, které právě prochází posledním povinným rokem předškolní docházky. Nejedná se o komplexní pojetí cílové skupiny, na kterou se zařízení orientuje, avšak z pochopitelných důvodů je zacílen na výše zmíněné děti. Se zvýšením nabídky digitálního vzdělávání v mateřské škole se předpokládá vyšší atraktivita zařízení a tak i vyšší zájem ze strany občanů umístit své dítě do této mateřské školy.

Projekt počítá s pořízením programovatelné hračky Bee-Bot, včetně potřebných podložek, a SMART interaktivní tabule (viz obrázky 7 a 8). V mateřské škole se nachází dvě třídy s dětmi předškolního věku připravujícími se na vstup do základního vzdělávání, a proto se bude předpokládat nákup technologií do obou těchto tříd.

Zvýšení digitální gramotnosti

Tato aktivita programu počítá s rozvojem znalostí digitálních technologií především u předškolních dětí soustavně se připravujících na vstup do základního vzdělávání. Znalosti a dovednosti technologického charakteru jsou na trhu práce v současné době nepostradatelnou potřebou. Programování, které je dominantou chytrých hraček, může položit dětem již v útlém věku směr a cíl, čemu by se ve svém dalším vzdělávání věnoval. V rámci zvýšení digitální gramotnosti se počítá s nákupem nových programovatelných hraček Bee-Bot, které budou implementovány při výukových aktivitách či spontánních činnostech dětí. Bee-Bot je vzdělávací pomůcka s mnohostranným využitím. Robot v těle včelky se pohybuje ve čtyřech různých směrech. Součástí aktivity je také pořízení interaktivních tabulí, označovaných jako SMART tabule. Tyto interaktivní tabule jsou dotykové, a tak dětem umožní vývoj v různých směrech, zapojí zrak i hmat, což vede k podpoře mozkové aktivity. Mezi další výhody těchto tabulí patří také multidotyky, a tedy, že tabuli mohou současně využívat dvě děti.

Obrázek 8 Bee-Bot sada

(www.vyuka-vzdelavani.cz, 2019)

Obrázek 7 SMART Board 400

(www.avmedia.cz, ©2019)

Projektový tým

Vedoucí projektu

Jeho odpovědností je řízení průběhu projektu v souladu s daným harmonogramem, zajistí dodání zboží a jednání s dodavateli a sjedná termíny pro školení pedagogů. Po implementaci je zodpovědný za podání monitorovací zprávy.

Finanční manažer

Vhodný kandidát bude vybrán před zahájením realizace projektu. Hlavním úkolem administrátora bude shromažďování a uchovávání faktur, včetně kontroly jejich věcné správnosti. V konečném důsledku zpracuje podklady k žádosti o platbu.

Časová analýza projektu

Tabulka 7 Časový rozvrh projektu (vlastní zpracování)

Harmonogram jednotlivých aktivit projektu

Aktivita	Srp 2019	Zář 2019	Říj 2019	Lis 2019	Pro 2019	Led 2020	Únor 2020	Bře 2020	Dub 2020	Kvě 2020	Čer 2020	Čvc 2020	Srp 2020	Zář 2020
Pedagogická rada	■													
Volba vedoucího projektu														
Volba finančního manažera														
Uzavření smluv a objednávek		■												
Příprava technického zázemí			■											
Instalace tabule				■										
Školení obsluhy				■	■									
Školení matematické						■	■							
Školení čtenářské						■	■							
Tvorba vzděl. programů						■	■	■	■	■	■	■	■	■
Realizace vzděl. aktivit					■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Monitoring a kontrola								■	■	■	■	■	■	■
Vyhodnocení projektu														■

7.3 Cíle projektu

Cílem projektu je zajištění pomůcek k rozvoji digitální gramotnosti dětí v předškolním věku, které budou nápomocné do jejich návazného vzdělávání. Dítě by mělo pochopit, že technika neslouží pouze k zábavě, ale může je atraktivní formou také vzdělávat. Jedná se zejména o nákup chytrých hraček, které dětem pomáhají rozvíjet kognitivní schopnosti, zejména oblast myšlení a motoriky a dotykových interaktivních tabulí, jejichž výhodou je podpora vzájemné komunikace mezi dětmi, včetně rozvoje schopnosti sdílení. Projekt díky tomuto nákupu vytvoří místo, kde bude všem dětem umožněn rovný přístup k rozvoji v této oblasti a dojde k naplnění jednoho z cílů inkluzivního vzdělávání a podpory digitálního vzdělávání

podle Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020. Učitel bude dětem sloužit jako patron, který bude rozvíjet jejich schopnosti a dovednosti. Z tohoto důvodu bude nutné absolvovat potřebná školení k využívání interaktivních tabulí a shlédnout krátká instruktážní videa k obsluze Bee-Botů, která jsou dostupná na internetu.

Informovanost rodičů bude v tomto projektu hrát velkou roli. Je podstatné, aby věděli, jak jsou jejich děti vzdělávány a jaké možnosti jsou jim poskytovány. K poskytování informací bude docházet formou třídních schůzek, individuálních vstupů, případně návštěvou širší veřejnosti v rámci DOD, dále sdílením informací o možnostech tohoto typu vzdělávání na internetových stránkách mateřské školy.

Inovativnost projektu vyplývá z nízkého dosavadního zajištění digitálních technologií mezi mateřskými školami ve statutárním městě Přerově, a tudíž bude tato vybraná mateřská škola nabízet více atraktivních činností, které budou děti rozvíjet ve všech směrech. Všechny děti předškolního věku budou znát základní funkce moderních technologií a jejich správné použití.

Riziková analýza projektu

Tabulka 8 Riziková analýza projektu (vlastní zpracování)

Riziko	Pravděpodobnost	Prevence
Neobdržení dotace	Střední	Kvalitně zpracovaný projekt
Nedostatek financí	Střední	Podrobně vypracovaný rozpočet
Nepředvídatelné náklady	Nízká	Rezerva v připraveném rozpočtu
Doručení poškozené techniky	Nízká	Výběr kvalitního dodavatele

7.4 Financování

Výhodou tohoto projektu je to, že není nutné zajistit dalšího pracovníka k obsluze moderních technologií, vše jsou pedagogové v zařízení schopni naučit se zvládnout buď prostřednictvím školení, nebo podle návodu na internetu.

Projekt bude financován z výzvy č. 02_18_063 – Šablony II – mimo hlavní město Praha. Jedním z cílů těchto šablon je podpora nových dovedností ve výuce formou rozvoje digitál-

ních kompetencí. Celková alokace této výzvy činí 6 mld. Kč, tedy je vysoká pravděpodobnost úspěchu. Minimální výše výdajů musí činit 100 tis. Kč, maximem je 300 tis. Kč na subjekt + (počet dětí * 2 500 Kč), bez potřebné míry spolufinancování ze strany příjemce.

Předpokládaný rozpočet projektu

Tabulka 9 Předpokládaný rozpočet projektu (vlastní zpracování, vlastní šetření)

	Počet kusů	Kč/kus	Celkové náklady v Kč
Interaktivní tabule SMART Board 400	2	36 179	72 358
Nákup výukového softwaru/rok	2	7 856	15 712
Doprava, instalace	2		22 990
Potřebná školení			
- dovednosti s tabulí	4	1 800	7 200
- matematická pregramotnost	4	1 800	7 200
- čtenářská pregramotnost	4	1 800	7 200
BeeBot sada se dvěma podložkami	2	3 390	6 780
Příslušenství k BeeBotu (průhledné podložky)	2	790	1 580
Celkem s DPH			141 020
Další náklady*			20 000

* mezi další náklady se zahrnují výdaje na úpravu technického zázemí (rozvody elektřiny odpovídající normě pořizované techniky), tento výdaj není součástí projektové žádosti, k financování dojde z dotace od zřizovatele

Interaktivní tabule SMART Board 400 je nejnižší řadou SMART tabulí, nicméně podle specifikací je naprosto dostačující k zapojení při výuce předškolních dětí. Rozpočet počítá s pořízením dvou tabulí do dvou tříd dětí v posledním ročníku, v rozpočtu je zahrnut také nákup výukového softwaru na jeden rok pro obě tyto zařízení, v dalších letech při prodlužování licence je uživatelům SMART Board nabízena zvýhodněná cena ve výši 1 513 Kč s DPH,

tudíž je mateřská škola schopna si tento náklad pokrýt i ze svého zisku z doplňkové činnosti či provozního rozpočtu. Zahrnuta je pochopitelně také doprava a profesionální instalace. Není nutné počítat s nákupem vzdělávacích programů, jelikož v rámci školení budou pedagogové schopni si vytvářet programy sami. Vedle toho společnost AV MEDIA, a. s., nabízí zdarma ke stažení na webových stránkách vzdělávací programy vytvořené jinými učiteli. Školení budou probíhat u pedagogů obou předškolních tříd, jsou zvolena základní školení, která je naučí tabuli obsluhovat, dále školení, kde získají dovednosti k tvorbě programů k rozvoji matematické a čtenářské pregramotnosti.

Další položkou rozpočtu je programovatelná hračka Bee-Bot, jedná se o robota v podobě včelky, který je snadno programovatelný. Pohybuje se ve čtyřech směrech dle pokynů, které mu dítě zadá. V rozpočtu se počítá s nákupem dvou sad, které obsahují Bee-Bota a dvě podložky (jedna s abecedou, druhá bez obsahu). Průhledná podložka se dá vyplnit na základě probíraného tématu, jelikož do čtverečků se dají vložit kartičky s čímkoli, co si pedagog vytvoří.

7.5 Monitorování a evaluace

Monitorování efektivnosti projektu bude probíhat první rok po začátku projektu a pak v letech následujících po zavedení digitálních technologií do běžné činnosti v mateřské škole. Mezi hodnotící kritéria bude patřit to, zda se děti správně naučily zacházet s pořízenými technologiemi, jak jim rozumí, a jak s nimi samostatně pracují. Očekávaným dopadem je rozvoj kognitivních funkcí a schopností, dále vzájemná komunikace mezi dětmi, která je významným krokem k přípravě na jejich další vzdělávání a první rok na základní škole.

ZÁVĚR

Na základě poznatků z teoretické části byla zjištěna dosavadní nízká míra zabezpečení rozvoje digitálních technologií v mateřských školách. Pro území České republiky již existuje dokument, který zastřešuje digitální vzdělávání, nicméně implementace této strategie se zaměřuje primárně na základní a vyšší vzdělávání.

Vycházejíc z těchto skutečností se cílem této práce stal návrh projektu, na jehož základě by se zvýšila míra digitalizace v subjektu předškolního vzdělávání. Po vyhodnocení provedených rozhovorů s vedoucími pracovníky mateřských škol byla vybrána mateřská škola s vyšším počtem dětí, nedostatečným technickým vybavením a projeveným zájmem. Seznámení se a průběžné využívání těchto technologií bude pro děti jedním z kroků k usnadnění přechodu do návazného vzdělávání. Zároveň také prostředkem ke zjištění, že digitální technologie mohou být využity nejen k zábavě, ale i učení.

Návrh projektu byl vytvořen se záměrem zvýšení digitálních kompetencí dětí předškolního věku, k čemuž by po úspěšné realizaci ve formě pořízení programovatelných hraček a SMART interaktivních tabulí právě do vybrané mateřské školy došlo. Po implementaci technologií se předpokládá zvýšení atraktivity MŠ. Tento krok může být pro ostatní mateřské školy hnacím motorem k zapojení se do výzvy vyhlášené MŠMT, či samostatného nákupu těchto digitálních pomůcek. Tímto by došlo k provedení digitalizace u vyššího počtu mateřských škol na území statutárního města Přerova, a zároveň ke zvýšení kvality předškolního vzdělávání poskytovaného dětem, což by mohlo přispět k postupnému nárůstu obyvatel ve městě.

Negativní projevy u dětí předškolního věku mohou vyplynout při nekontrolovaném užívání digitálních technologií, mezi něž patří projevy agresivity nebo neschopnost rozlišení reálného a virtuálního světa. Z hlediska motoriky dítěte nemají digitální technologie prozatím velký potenciál. Proto je podstatné, omezovat čas strávený využíváním těchto technologií a primárně se zaměřit na rozvoj vlastností, které jsou dítěti přirozené. Oproti tomu děti jsou naše budoucnost, a proto by se jim již od útlého věku mělo poskytovat kvalitní vzdělávání, které jde ruku v ruce s technologickým vývojem. Právě z tohoto důvodu je zapotřebí posouvat předškolní vzdělávání směrem k pozitivnímu vývoji, k čemuž přispívá tato bakalářská práce, a ne se pokroku vyhýbat.

Aktuální Strategie digitálního vzdělávání je platná pouze do roku 2020 a reaguje jen v malé míře na rozvoj v předškolním vzdělávání. V budoucnu, pokud by tento dokument byl aktualizovaný a směřoval i na preprimární vzdělávání, tak by mohl zaujmout výrazný prostor v teoretické části návazné práce. V tomto případě, tedy na základě této strategie, by mohlo dojít k vytvoření samostatné strategie financové z projektů Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání pro vybraný kraj, nebo také k porovnání míry předškolního digitálního vzdělávání v různých městech České republiky.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BRDEK, Miroslav a Helena VYCHOVÁ, 2004. *Evropská vzdělávací politika: programy, principy a cíle*. Praha: ASPI, 167 s. ISBN 80-863-9596-0.
- HARWOOD, Debra, 2017. *Crayons and ipads: Learning and Teaching of Young Children in the Digital World*. Thousand Oaks, CA: Sage Pub., 137 s. ISBN 978-1-4739-1599-2.
- KREBS, Vojtěch, 2015. *Sociální politika*. 6., přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 566 s. ISBN 978-80-7478-921-2.
- MAŇÁK, Josef, Tomáš JANÍK a Vlastimil ŠVEC, 2008. *Kurikulum v současné škole*. Brno: Paido, 127 s. Pedagogický výzkum v teorii a praxi. ISBN 978-80-7315-175-1.
- MCLACHLAN, Claire, Marilyn FLEER a Susan EDWARDS, 2013. *Early Childhood Curriculum: Planning, Assessment, and Implementation*. Second edition. New York: Cambridge University Press, 232 s. ISBN 978-1-107-62495-5.
- OPRAVILOVÁ, Eva, 2016. *Předškolní pedagogika*. Praha: Grada, 220 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-5107-8.
- POTMĚŠIL, Miloň, 2018. *Sociální prostředí ve škole a inkluzivní vzdělávání*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 98 s. ISBN 978-80-244-5295-1.
- PRŮCHA, Jan a Soňa KOŤÁTKOVÁ, 2013. *Předškolní pedagogika: učebnice pro střední a vyšší odborné školy*. Praha: Portál, 181 s. ISBN 978-80-262-0495-4.
- PRŮCHA, Jan, 2016. *Předškolní dítě a svět vzdělávání: přehled teorie, praxe a výzkumných poznatků*. Praha: Wolters Kluwer, 256 s. ISBN 978-80-7552-323-5.
- PRŮCHA, Jan, 2017a. *Moderní pedagogika*. Šesté, aktualizované a doplněné vydání. Praha: Portál, 483 s. ISBN 978-80-262-1228-7.
- PRŮCHA, Jan, 2017b. *Vzdělávací systémy v zahraničí: encyklopedický přehled školství v 30 zemích Evropy, v Japonsku, Kanadě, USA*. Praha: Wolters Kluwer, 319 s. ISBN 978-80-7552-845-2.
- PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ, 2013. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 395 s. ISBN 978-80-262-0403-9.
- SVOBODOVÁ, Eva, 2010. *Vzdělávání v mateřské škole: školní a třídní vzdělávací program*. Praha: Portál, 166 s. ISBN 978-80-7367-774-9.

ŠMELOVÁ, Eva a Michaela PRÁŠILOVÁ, 2018. *Didaktika předškolního vzdělávání*. Praha: Portál, 229 s. ISBN 978-80-262-1302-4.

THOMAS, Amanda a Karen MCINNES, 2018. *Teaching Early Years: Theory and Practice*. Los Angeles: SAGE, 185 s. ISBN 978-1-4739-4626-2.

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

Bee-Bot sada se dvěma podložkami, 2019. *Výuka, vzdělávání* [online]. [cit. 2019-04-03]. Dostupné z: <https://www.vyuka-vzdelavani.cz/bee-bot-sada-se-dvema-podlozkami.html>

ČESKO, 2004. Zákon č. 561/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561#cast1>

EVROPSKÁ KOMISE, [2018]. Vzdělávání a péče v raném dětství. *Evropská komise: EACEA* [online]. [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/early-childhood-education-and-care-21_cs

EVROPSKÁ KOMISE, [2019a]. Předškolní vzdělávání a péče. *Evropská komise* [online]. [cit. 2019-01-22]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/education/policies/early-childhood-education-and-care_cs

EVROPSKÁ KOMISE, [2019b]. European Policy Cooperation: ET2020 Framework. *Evropská komise* [online]. [cit. 2019-01-23]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/education/policies/european-policy-cooperation/et2020-framework_en

EVROPSKÁ KOMISE, [2019c]. Eurydice. *Evropská komise: EACEA* [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/about_cs

IBM KidSmart Early Learning Programme, 2009b. *IBM* [online]. [cit. 2019-03-05]. Dostupné z: https://docplayer.cz/1895056-Ibm-kidsmart-early-learning-programme.html#show_full_text

Interaktivní tabule, ©2019. *AV MEDIA* [online]. [cit. 2019-04-03]. Dostupné z: <https://www.avmedia.cz/produkty/interaktivni-tabule-pro-skoly>

KidSmart Early Learning Program, 2009a. *IBM Corporation* [online]. © 2009 [cit. 2019-03-05]. Dostupné z: <https://www.ibm.com/ibm/responsibility/downloads/initiatives/COF03015USEN-KidSmart.PDF>

Klasifikace vzdělání (CZ-ISCED 2011), 2016. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2019-01-29]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/23169548/cz-isced+2011.pdf/fa446ca2-e212-4dd8-a61e-a80a3152f7cb?version=1.0>

Město Přerov: Statutární město Přerov [online], ©2000-2019. [cit. 2019-02-27]. Dostupné z: <https://www.prerov.eu/>

MOTIEJUNAITE, Akvile et al., 2014. *Eurydice Policy Brief: Early Childhood Education and Care* [online]. [cit. 2019-02-24]. ISBN 978-92-9201-650-0. Dostupné z: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/25c63f11-c2cb-4c4c-a3cb-85d9b1eab93b/language-en/format-PDF/source-search>

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: Bílá kniha [online], 2001. Praha: Tauris [cit. 2019-02-11]. ISBN 80-211-0372-8. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/bila-kniha-narodni-program-rozvoje-vzdelavani-v-ceske-republice-formuje-vladni-strategii-v-oblasti-vzdelavani-strategie-odrazi-celospolecenske-zajmy-a-dava-konkretni-podnety-k-praci-skol>

PETRANOVÁ, Dana a Ľubica BURIANOVÁ, 2014. Potential of Digital Technologies Use in the Formal Pre-primary Education. *European Journal of Science and Theology* [online]. **10**(suppl. 1), 263-276 [cit. 2019-03-07]. ISSN 1842 – 8517. Dostupné z: http://www.ejst.tuiasi.ro/Files/48/26_Petranova%20&%20Burianova.pdf

PLOWMAN, Lydia, Christine STEPHEN a Joanna MCPAKE, 2010. *Growing up with technology: young children learning in a digital world* [online]. New York: Routledge, 192 s. [cit. 2019-03-06]. ISBN 978-020-3863-619. Dostupné z: <https://www.taylorfrancis.com/books/9781135188535>

Počet dětí v mateřských školách v České republice, 2018. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2019-01-07]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/cr_od_roku_1989_skolky

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, 2018. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. [cit. 2019-02-05]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/predskolni-vzdelavani/ramcovy-vzdelavaci-program-pro-predskolni-vzdelavani-od-1-1>

SEHNALOVÁ, Vladimíra, 2014. USING ICT IN EDUCATION OF PRESCHOOL CHILDREN. *Journal of Technology and Information Education* [online]. **6**(1), 4-18 [cit. 2019-03-06]. DOI: 10.5507/jtie.2014.001. ISSN 1803537X. Dostupné z: <http://jtie.upol.cz/doi/10.5507/jtie.2014.001.html>

Statistická ročenka školství, © 2019. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. [cit. 2019-01-17]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/statisticka-rocenka-skolstvi-vykonove-ukazatele-2017-18>

Zpráva Eurydice a Eurostatu: Klíčové údaje o vzdělávání a péči v raném dětství v Evropě, 2014. *Publication Office of the EU* [online]. [cit. 2019-02-15]. Dostupné z: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4bda53c1-7352-11e5-86db-01aa75ed71a1/language-cs/format-RDF>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

DOD	Den otevřených dveří
DPN	Dočasná pracovní neschopnost
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
ONIV	Ostatní neinvestiční výdaje
OZV	Obecně závazná vyhláška
RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
ŠVP	Školní vzdělávací program
TVP	Třídní vzdělávací program
ZŠ	Základní škola

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Vzdělávací cíle dle RVP PV	15
Obrázek 2 Systém dvoustupňového kurikula	29
Obrázek 3 Konstrukce s počítačem od společnosti IBM	34
Obrázek 4 Poloha Statutárního města Přerova, včetně jeho městských částí	37
Obrázek 5 Rozmístění MŠ na katastrálním území Přerova	44
Obrázek 6 Dojezdová vzdálenost z městských částí bez MŠ	45
Obrázek 7 Bee-Bot sada	57
Obrázek 8 SMART Board 400	57

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Formy existence obsahu vzdělávání	28
Tabulka 2 Charakteristika městských částí	40
Tabulka 3 Přehled vybraných údajů o MŠ	47
Tabulka 4 Identifikace dotazovaných zařízení	48
Tabulka 5 Přehled využívaných digitálních technologií	49
Tabulka 6 Přehled nákladů a výnosů příspěvkové organizace	55
Tabulka 7 Časový rozvrh projektu	58
Tabulka 7 Riziková analýza projektu	59
Tabulka 8 Předpokládaný rozpočet projektu	60

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel	39
Graf 2 Rozdělení obyvatelstva podle věku	39
Graf 3 Výdaje na předškolní vzdělávání v Přerově	41
Graf 4 Vývoj průměrných mezd pedagogů.....	42
Graf 5 Vývoj počtu dětí předškolního věku.....	46
Graf 6 Srovnání počtu dětí v letech 2001 a 2017	46

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA PI: Rozhovor se zástupci mateřských škol

PŘÍLOHA PI: ROZHOVOR SE ZÁSTUPCI MATEŘSKÝCH ŠKOL

1. V rámci identifikace mateřské školy bych Vás poprosila o počet pedagogů, počet dětí a počet tříd ve Vaší mateřské škole.
2. Integrujete digitální technologie do běžných vzdělávacích aktivit? Pokud ano, jaké?
3. Kdo nebo co vás motivuje k tomu je používat?
4. Jak často děti používají tyto technologie?
5. Používají tyto technologie skupinově/individuálně nebo ve dvojicích?
6. Dochází při implementaci technologií ve výuce k rozdělení dětí podle pohlaví, nebo pracují ve smíšeném kolektivu?
7. Kde jsou ve Vaší mateřské škole tyto technologie situovány?
8. Jak bylo financováno dosavadní zajištění digitálních technologií?
9. Jaké jsou převažující názory rodičů na implementaci moderních technologií?
10. Jaké vidíte výhody využívání u dětí předškolního věku? A jaké nevýhody či překážky?
11. Existují akční plány pro další rozvoj technologií ve Vaší mateřské škole?
12. V případě finanční výpomoci či možnost zapojení do projektu, měli byste zájem o další rozšíření digitálních technologií?